

REFERAT By- og Miljøudvalget 2018-21 d. 19-02-2018

Mødedato Mandag d. 19. februar 2018 kl. 21:00

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Orientering om status på etablering af ordning for madaffald.....	4
Orientering om plantning af blomsterløg i 2018 i Lindevangsparken, Egernvej og på udvalgte midte	6
Orientering om Supercykelstiernes vinterkampagne.....	8
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Gunvor Wibroe og 2. viceborgmester Mich	11
Region Hovedstadens udkast til offentlig indsats i 2018 og kommende år på jordforureningsområde	14
Områdefornyelsen Nordre Fasanvej Kvarteret, Lys under Buen.....	17
Ændring af lukning af Wilkensvej.....	23
Udkast til vandforsyningsplan 2018-2028.....	25
Godkendelse af disponering af midler til etablering af 200 parkeringspladser i 2018.....	28
Godkendelse af projektforslag for parkeringsprojekt på Sankt Thomas Allé.....	30
Disponering af pulje til vedligeholdelse af de frederiksbergske kirkegårde.....	32
Forslag om at fjerne hegnet i midterrabatten på Roskildevej.....	34
Disponering af pulje til offentlige legepladser 2018.....	35
Disponering af pulje til tilplantning af nye vejtræer 2018.....	37
Norsvej 6/Sveasvej 5, Beboelse i spidsloft i mansardtag incl. store tagudskæringer og store ovenlys	38
Tillæg til altanmanualen.....	42
Allégade 13, Dispensation fra parkeringskrav ved indretning af selvstændig bolig på 4. etage.....	46
Johnstrups Allé 1/H.C. Ørsteds Vej 48 A+B - 3 altaner mod gadeside.....	48
Valg af medlemmer til facadeudvalget.....	51
Skybrudsprojekt på Peter Bangs Vej - valg af tværprofil.....	53

Punkt 42: Meddelelser

00.22.04-P35-3-17

Sagsfremstilling

a. Aflysning af loppetorv lørdag den 18. august 2018

Lørdag den 18. august 2018 afholdes Copenhagen Pride, som forudsætter lukning af Smallegade.

Priden anvender ligeledes Frederiksberg Bredegade og dele af parkeringsarealerne. I lighed med sidste år, aflyses loppetorvet således denne lørdag for at undgå unødvendig trafikkaos i området omkring rådhusets parkeringsplads. Sæsonen udvides derfor med en ekstra uge, således at der fastholdes 28 stadelørdage i sæsonen. Denne praksis vil blive benyttet fremad-rettet.

b. Invitation til præmieoverrækkelse for Smart City Challenge Frederiksberg den 25. februar kl. 14-18

Den 23. – 25. februar 2018 afholdes Smart City Challenge Frederiksberg i Marmorhallen på Campus Frederiksberg.

Hen over weekenden samles mellem 35-50 borgere, studerende, iværksættere m.fl. for at udvikle ”Smart City løsninger” på nogle af byens udfordringer, som borgerne selv har været med til at foreslå via et facebook opslag i januar måned.

Søndag den 25. februar kl. 14 præsenterer deltagerne deres bud på Smart City løsninger over for et dommerpanel bl.a. bestående af Prodekan Erik Bisgaard Madsen (Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet på KU) og By- og Miljødirektør Ulrik Winge.

By- og Miljøudvalget samt andre interesserede er inviteret med til præsentationerne af løsningerne, præmieoverrækkelsen og den efterfølgende reception. Tilkendegivelse om deltagelse ønskes via smartcity@frederiksberg.dk senest torsdag den 22. februar kl.12.00.

Læs gerne mere om udfordringer, dommerhold m.m. på www.smartcitychallenge.dk.

c. Ensretning på Frederiksberg Allé

Forvaltningen har ud fra trafikikkerhedsmæssige hensyn foretaget en ensretning af parallelgaderne på Frederiksberg Allé for at tilpasse færdselsreguleringen/skiltningen til de fysiske forhold, da det er forvaltningens vurdering, at der ikke er plads til trafik i begge retninger, og at det ikke er hensigtsmæssigt, at trafikanter er tvunget til at bakke over sideveje, når de møder modkørende trafikanter.

Herudover har forvaltningen drøftet behovet for en tydeliggørelse af færdselsforholdene på Frederiksberg Alle med Politiet, med henblik på at skabe trygge og sikre rammer i forhold til trafikken på alléen og på parallelgaderne. Politiet har i den forbindelse udtalt, at det uden skiltning forekommer naturligt, at færdselsretningerne i parallelgaderne følger hovedgaden, hvilket vil sige, at kørende ad parallelgaderne enten kører i retning mod Frederiksberg Runddel eller Vesterbrogade, og at den etablerede afmærkning må anses som et udtryk for en klar og tydelig færdselsregulering. Dette er endvidere optimalt med hensyn til trafikikkerheden ved ind- og udkørsel til/fra parallelgaderne ved signalregulerede kryds.

Det er normal praksis, at ensretninger og indkørselsforbud skiltes i begge vejsider for at optimere synligheden og hermed trafikanternes erkendelse af færdselsreguleringen.

Skiltningen kan dog virke markant, når den skal gentages for hver afbrydelse af parallelgaden. Derfor vil skiltningen blive gennemgået og justeret, ligesom der i den forbindelse vil blive over-vejet justeringer med henblik på at afhjælpe lokale gener, som færdselsretningen måtte medføre.

d. Holger Danskes Vej 17, st. th. – Roxy Kro

Udvalget blev orienteret om en afgørelse fra Planklagenævnet.

Punkt 43: Orientering om status på etablering af ordning for madaffald

07.00.00-G01-11-16

Resume

I forlængelse af Kommunalbestyrelsens tidligere beslutning forberedes en ny ordning for indsamling af madaffald, der efter planen skal være etableret i 2018. Udrulningen af første fase gennemføres i foråret 2018. Der gives en status på de aktuelle og umiddelbart forestående aktiviteter, der berører ca. 80 procent af kommunens husstande. Desuden orienteres om planerne for den resterende indsats, hvilket inkluderer indsamling af madaffald i kommunens institutioner m.v.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orientering om status på etablering af ordning for madaffald til efterretning.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at orientering om status på etablering af ordning for madaffald tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 19. juni 2017 at igangsætte en indsamlingsordning for madaffald. Fra villaer og rækkehuse fortsætter indsamlingen af madaffald som bioaffald sammen med haveaffald. Ordningen for madaffald, der efter høring blev fastsat i kommunens regulativ den 28. august 2017, omfatter husholdninger i kommunens etageejendomme og kommunale institutioner m.v.

By- og Miljøudvalget blev orienteret om planlagte kommunikationsindsatser m.v. den 23. oktober 2017. Ved samme lejlighed blev der efter udvalgets anmodning forelagt en redegørelse for miljøregnskabet inklusiv transport. Redegørelsen pegede på, at den nye ordning miljømæssigt er på niveau med eller bedre end indsamlingen af restaffald til forbrænding.

Ordningen ventes igangsat i marts 2018. De relevante indkøb er foretaget og leveringer af materiel m.v. til kommunen sker fra starten af februar, hvorefter materiellet klargøres med henblik på udbringning til de enkelte ejendomme m.v. i marts til og med maj.

Der er udvalgt ca. 1.650 ejendomme (ca. 80 procent af alle etageejendomme), som får leveret beholdere m.m. i første fase i foråret 2018. Udvælgelsen er baseret på en vurdering af, hvor der umiddelbart kan findes plads til beholderen.

Uddelingen af udendørs beholdere og startpakker med køkkenkurve, poser og informationsmateriale varetages af en ekstern leverandør i tæt samarbejde med Frederiksberg Renovation. Ved planlægning af uddelingen tages så vidt muligt højde for kendte vejarbejder m.v.

Startpakker uddeles til de ejendomme, hvor der er en kontaktperson, f.eks. en vicevært eller anden beboerrepræsentant. I alt er det lykkedes at få 68 procent af ejendommene til at oprette sig med en kontaktperson. Kommunen står for leveringen af udendørs beholdere og startpakker til standpladsen, dvs. der hvor affaldsbeholderne står, mens kontaktpersonen sørger for, at startpakkerne kommer ud til de enkelte husstande i ejendommen. Det er også kontaktpersonen, som senere kan bestille nye poser. Borgere i ejendomme, der ikke har en kontaktperson oprettet, kan hente startpakker i Borgerservicecenteret på rådhuset eller på Bispeengen Genbrugsstation.

Der sendes brev til alle grundejere og borgere i de berørte ejendomme om den nye ordning i slutningen af februar, og kontaktpersonerne vil få direkte besked om forhold vedrørende levering af beholdere og startpakker. Desuden vil der fra februar og året ud være kampagner om madaffald på byskilte, skraldebiler og i lokale medier.

Den detaljerede tidsplan for de enkelte aktiviteter vedrørende udrulningen af ordningen i foråret 2018 fremgår af bilag, der skal tages med forbehold for bl.a. overholdelse af leveringsfrister og muligheder for uddeling på Gammel Kongevej grundet vejarbejde i den aktuelle periode.

Ved beslutningen om at igangsætte indsamlingen af madaffald blev det også besluttet at indkøbe tre el-skraldebiler, der skal bruges til at indsamle restaffald. Idet indsamlingen af restaffald sker fra kl. 5.30, mens madaffald ligesom andet genanvendeligt affald indsamles fra kl. 8.15, opnås der størst effekt af, at el-skraldebilerne støjer mindre samtidig med, at der frigives biler til indsamling af madaffald. Leveringen af de indkøbte el-biler er forsinket, og aktuelt regnes med en levering i slutningen af marts. Indsamlingen af madaffald påvirkes imidlertid ikke, da der er indgået aftale med leverandøren om at stille erstatningsbiler til rådighed, indtil leveringen af de bestilte er udført. Forsinkelsen betyder dog, at indsamlingen af restaffald ikke fuldt ud kan ske med el-biler fra starten af marts, som det ellers var hensigten.

Madaffald indsamles af Frederiksberg Renovation, og I/S Amager Ressourcecenter (ARC) står for afsætningen af madaffaldet, idet der er indgået aftale om behandlingen med en privat virksomhed. Madaffaldet modtages på Prøvestenen i Københavns Kommune, hvorefter det transporteres til forbehandling og bioforgasning på Fyn.

Næste fase gennemføres efter sommeren 2018 og til og med 2019. Den omfatter de resterende etageejendomme, hvor der forventes at være behov for at skabe plads ved at hjemtage restaffaldsbeholdere. Desuden er kommunens institutioner m.v. omfattet. Her planlægges et tæt samarbejde med institutionerne, så ordningen bliver forankret bedst muligt blandt ansatte, brugere og beboere.

Økonomi

Etableringen af ordningen holder sig inden for det samlede budget, hvorfor sagen ikke har økonomisk betydning for kommunen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget.

CS/ON

Bilag

Oversigt over kampagneelementer, opdateret jan2018

Kampagne-madaffald_bibliotek-infostander-skraldebil

Startpakke-madaffald

Tidsplan for udrulning af madaffald forår 2018

Punkt 44: Orientering om plantning af blomsterløg i 2018 i Lindevangsparken, Egernvej og på udvalgte midterrabatter

04.01.09-G01-6-18

Resume

I forbindelse med vedtagelse af budget 2017, blev det besluttet, at der skal plantes 50.000 blomsterløg om året i de kommende år. Løgene tænkes i år lagt til forskønnelse af henholdsvis Lindevangsparken, Egernvej Anlægget og på udvalgte midterrabatter. Sagen forelægges for udvalget til orientering.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orienteringen om plantning af blomsterløg i 2018 til forskønnelse af henholdsvis Lindevangsparken, Egernvej Anlægget og på udvalgte midterrabatter til efterretning.

Udvalget anmodede om fleksibilitet med hensyn til antallet af løg, som kan lægges af borgerne, og det gøres muligt, at børn fra dagsinstitutioner kan være med til at plante løg. Endelig bad udvalget om, at der i valget af blomsterløg særligt fokuseres på løgplanter, der vil kunne gavne bi-bestanden.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at orienteringen om plantning af blomsterløg i 2018 til forskønnelse af henholdsvis Lindevangsparken, Egernvej Anlægget og på udvalgte midterrabatter, tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Af aftalen for Frederiksberg Kommunes Budget for 2017 fremgår det, at partierne har aftalt, at det mangeårige fokus på at skabe en smuk by med mange blomster i de kommende år skal forstærkes ved hvert år at plante 50.000 blomsterløg, eventuelt i samarbejde med frivillige.

I 2017 blev der lagt blomsterløg flere steder i Allégade Anlægget. Her blev der bl.a. lavet en blomsterslange med en meget tæt løgplantning. Derudover blev der lagt løg flere steder langs Den grønne sti. Der var også et frivillighedsprojekt en søndag i september, hvor borgere hjalp med at lægge løg i græsset på strækningen mellem Rolighedsvej og Thorvaldsensvej.

Forvaltningen har lagt følgende plan for plantning af blomsterløg i efteråret 2018.

Lindevangsparken:

- Ved foden af større træer inde i parken

Egernvej Anlægget:

- Ved foden af større træer i enderne af anlægget
- I rosenbedene i den centrale del af anlægget

Midterrabatter langs udvalgte veje.

I forhold til borgerinddragelse foreslås det i år, at der reserveres en mængde løg på ca. 10.000 stk. som kan lægges af borgere. Det tænkes, at der kan annonceres på facebook om, at borgerne kan foreslå, hvor de gerne vil lægge løg i det offentlige rum, efter nærmere aftale.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at plantning af løg de nævnte steder vil bidrage til en væsentligt forskønnelse af områderne, og at blomsterne vil give en smuk og varieret oplevelse for byens borgere.

Økonomi

Der er i budget 2018 afsat driftsmidler på 110.000 kr. til plantning og drift af løgplantninger. Midlerne vil blive anvendt til indkøb og lægning af blomsterløg.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget

SV/PT

Punkt 45: Orientering om Supercykelstiernes vinterkampagne

05.00.00-G01-19-18

Resume

Frederiksberg Kommune indgår i samarbejdet om at etablere supercykelstier i hovedstadsregionen sammen med 22 andre kommuner og Region Hovedstaden. I 2017 blev fem nye ruter indviet, herunder Indre Ringrute, som går gennem Frederiksberg Kommune. I den forbindelse gennemføres en vinterkampagne, der sætter fokus på at cykelpendling er vigtigt og muligt hele året rundt - vigtigt både i forhold til den enkelte person og i forhold til samfundet. Sagen er en orientering om hvordan supercykelstisamarbejdet er opbygget, og der redegøres for den igangværende vinterkampagne.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orienteringen om Supercykelstiernes vinterkampagne til efterretning, idet udvalget bad forvaltningen om at sikre, at der i eventuelle lignende fremtidige kampagner ikke er elementer, som kan være i konkurrence med private erhvervsdrivende.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at orienteringen om Supercykelstiernes vinterkampagne tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I supercykelstiregi gennemføres der i øjeblikket en vinterkampagne på de supercykelstier, som er blevet lanceret i 2017 (herunder Indre Ringrute, som går gennem Frederiksberg Kommune). Formanden for By- og Miljøudvalget har anmodet om en sag, der redegør for kampagnen.

Kampagnen afvikles som events på i alt 7 lokaliteter på supercykelstierne, heraf 2 på Frederiksberg.

Det er Frederiksbergs Kommunes mål, at Frederiksberg er Danmarks mest cyklende by, og at minimum 40 % af alle ture foretages på cykel i henhold til Cykelpolitik 2013-18. Etablering af supercykelstier er et af mange virkemidler til at få flere til at vælge cyklen. Flere cykelpendlere mindsker CO2-udledningen, mindsker trængsel og giver bedre plads til nødvendige bilture, mindsker antallet af spildtimer brugt i kø samt giver færre sygedage på arbejdspladserne gennem bedre sundhed blandt medarbejdere, der cykler til arbejde.

Frederiksberg Kommune har siden 2009 indgået i samarbejdet om at etablere supercykelstier i hovedstadsregionen. På nuværende tidspunkt består samarbejdet af 23 kommuner samt Region Hovedstaden. Supercykelstierne er et sammenhængende net af cykelpendleruter af høj kvalitet. Indtil videre er der etableret otte ruter, hvoraf de to går gennem Frederiksberg (Albertslundruten og Indre Ringrute). En tredje er på vej (Fasanvejsruten), og der er meddelt støtte fra Vejdirektoratet til Roskilderuten. Det tidligere By- og Miljøudvalg har taget orienteringen om Visionsplan 2017-2045 for supercykelstierne til efterretning på mødet den 21. august 2017. Visionsplanen indeholder i alt 28 planlagte og etablerede supercykelstier i hovedstadsregionen.

Samarbejdet er organiseret med en styregruppe og en projektgruppe, hvor alle medlemskommuner og Region Hovedstaden er repræsenteret. For at skabe fremdrift og koordinering i samarbejdet er der etableret et sekretariat for supercykelstier. Sekretariatet står bl.a. for følgende:

- at koordinere processen ved etablering af en supercykelsti: Holde indledende møder med kommunerne om linjeføring, screene anlægsbehov og lave prisoverslag, søge medfinansiering til nye Supercykelstier ved de statslige cykelpuljer (indtil videre er der bevilget 174 mio. kr. i statslig medfinansiering til de etablerede og finansierede ruteanlæg på samlet 390 mio. kr.), lave formlinger af cykeltrafikken, tage dialogen med Vejdirektoratet ift. projekttændringer mm., sikre ensartede anlægs løsninger i alle kommuner, sørge for fælles servicetiltag, som skiltning og afmærkning, lave fælles rutelancering og kommunikation, lave eftermålinger af cykeltrafikken og evaluere trafikale effekter.
- at skabe fælles driftsstandarder og vedligeholdelsesaftaler med kommunerne, lave årlige ruteinspektioner, udarbejde projektforslag til ruteopgradering, besvare brugerhenvendelser, udvikle fælles realtidstrafikinformati on.
- at udarbejde fælles koncept for anlægskommunikation, lave fælles lanceringer og fastholdelseskampagner, tage på virksomhedsbesøg og stå for løbende formidling via foldere, presse, hjemmeside, nyhedsbreve og sociale medier.
- at holde projektet på dagsordenen kommunalt, regionalt og nationalt, indgå i samarbejder med interesseorganisationer, som understøtter projektet, skabe international vidensudveksling med lignende supercykelstiprojekter i udlandet, udarbejde visionsplan, servicere projektets arbejdsgrupper, styregruppe mv.

- at teste og evaluere innovative cykelløsninger f.eks. ny cykel-ITS, nye typer afmærkning og tunnelbelysning, laver idékatalog til anlægs løsninger.
- at udarbejde strategien for dataindsamling og evalueringer, lave evalueringsrapporter og fortløbende effektmålinger af ruterne, evaluere projektforsøg, udføre cykeltrafik-, trængsel- og sundhedseffektmålinger, laver samfundsøkonomiske analyser.

Vinterkampagnen

Undersøgelser viser, at antallet af cykelpendlere falder drastisk i vinterhalvåret. Derfor har samarbejdet besluttet, at en vigtig del af lanceringen af ruterne er at møde cykelpendlerne ude på ruterne. For at sætte fokus på, at cykelpendling er vigtigt og muligt hele året rundt og tale med pendlere om deres oplevelse og fordelene ved at cykle hele året. Og for at den enkelte kommune kan svare på pendlernes spørgsmål til vinterdriften og lokale forhold ved Supercykelstierne.

Vinterkampagnen består af i alt syv events (heraf 2 på Frederiksberg), som finder sted på de fem nye supercykelstier. Kampagnen giver et "skulderklap" til de mange pendlere, der vælger at tage cyklen på arbejde i hovedstadsområdet – også i vintermånederne. De får derfor et tilbud om at cyklen kan få et vintertjek, hvor en autoriseret cykelsmed, som er hyret ind, gennemgår cyklen og f.eks. pumper, smører og justerer den - ting, som man også selv ville kunne gøre, men måske ikke lige får gjort.

Hvis der er behov for deciderede reparationer, fortæller cykelsmeden det til cykelejerne, som så kan gå til deres egen cykelmekaniker. Cykeltjekket er altså med til potentielt at få flere til at gå til mekaniker med deres cykler og dermed støtte små og store cykelsmede. Cyklisterne kan i ventetiden få noget varmt at drikke og en snak med medarbejdere fra supercykelstisekretariatet og kommunen samt besigtige et af de køretøjer, der anvendes på cykelstierne til vinterbekæmpelse. Forud for eventene har supercykelstisekretariatet kontaktet cykelsmedene i en radius af ca. 1 kilometer fra de forskellige events for at orientere om, at det finder sted. Det har ikke givet anledning til bemærkninger fra cykelsmedenes side.

Cykelpendlernes respons til disse events har været meget positiv. De udtrykker stor glæde over at blive set, hørt og taget alvorligt, og supercykelstisamarbejdet får samtidig indsamlet dyrebare viden fra regionens cykelpendlere. Dialogen fungerer derfor både som adfærdskampagne og vidensindsamling.

Styregruppen er blevet orienteret om, at der ville blive gennemført en lanceringskampagne herunder en vinterkampagne i forbindelse med indvielsen af de fem nye supercykelstier i 2017, og har i den forbindelse haft mulighed for at komme med kommentarer.

Økonomi

Helt overordnet finansieres supercykelstisekretariatet, herunder de ansattes løn, af Region Hovedstaden og de 23 medlemskommuner, hvor regionen dækker 75 % af udgifterne og kommunerne de resterende 25 % fordelt efter indbyggertal. I 2017 var Frederiksberg Kommunes bidrag 67.248 kr., som afholdes af puljen til udbygning af cykelstier.

Anlæg af supercykelstier har selvstændige budgetter/projektøkonomi. De to events i Frederiksberg Kommune er en del af lanceringskampagnen for de fem supercykelstier, der går igennem 13 kommuner og som blev indviet i 2017. I forbindelse med etablering af de fem ruter er der afsat midler i en fællespulje fra de enkelte supercykelstiprojekter til bl.a. afmærkning, skiltning, lancering og fælles servicetiltag, og udgifterne til kaffemand og cykelsmed dækkes heraf. Det betyder, at Frederiksbergs andel af udgifterne reelt er knap 800 kr. pr. event. Derudover har Frederiksberg Kommune afholdt udgifter til en fejmaskine med mand, som beløber sig til ca. 1.400 kr. pr. event, som afholdes indenfor puljen til opfølgning på cykelhandlingsplanen.

Desuden har der deltaget to medarbejdere fra supercykelstisekretariatet samt en medarbejder fra forvaltningen i de to events. De samlede udgifter til begge events på Frederiksberg udgør således knapt 4.400 kr. ekskl. medarbejderløse.

By- og Miljørådets vurdering

Med vinterkampagnens elementer gives der både et skulderklap til eksisterende cyklister på supercykelstierne - og øvrige cyklister. Samtidig giver det også opmærksomhed og synlighed i forhold til potentielle cyklister. Det er forvaltningens vurdering, at der for at blive Danmarks mest cyklende by er det nødvendigt at tage mange virkemidler i brug, herunder kampagner og events.

By- og Miljøudvalget er ikke forlods blevet informeret om kampagnen. Uagtet, at kampagnen gennemføres af Supercykelstisekretariatet, burde udvalget naturligvis have været orienteret herom.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget

JBS/LA

Punkt 46: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem Gunvor Wibroe og 2. viceborgmester Michael Vindfeldt om at udfase kommunens egen vognpark af diesebiler

00.16.02-G01-2-17

Resume

Der er stillet beslutningsforslag om at udfase kommunens egen vognpark af diesebiler. Sagen redegør for den lokale luftforurening på Frederiksberg og virkningen af en evt. udfasning af kommunale diesebiler i relation hertil.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller, at Kommunalbestyrelsen på Frederiksberg beslutter at udfase Frederiksberg Kommunes egen vognpark af diesebiler, idet der bør tages hensyn til, at der for en del af de større køretøjer ikke vil være et ældre alternativ på markedet før mellem 2022 og 2025.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt Kommunalbestyrelsen på Frederiksberg beslutter at udfase Frederiksberg Kommunes egen vognpark af diesebiler.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 6. november 2017 følgende forslag fra kommunalbestyrelsesmedlem Gunvor Wibroe og 2. viceborgmester Michael Vindfeldt om at udfase kommunens egen vognpark af diesebiler.

”Kommunalbestyrelsen på Frederiksberg beslutter at udfase Frederiksberg Kommunes egen vognpark af diesebiler.

Begrundelse:

Hvert år dør mere end 500 mennesker i hovedstadsområdet, og flere tusinde får sygdomme og nedsat livskvalitet pga. luftforurening. Diesebilernes giftige NO_x-gasser herunder de fine og ultrafine dieselpartikler er en af årsagerne til den farlige luftforurening i storbyen. Frederiksberg Kommune har en vognpark, hvor flere af de kommunale biler, som altså benyttes i kommunalt regi, netop er diesebiler. Man ved, at diesebilernes udstødning af giftige NO_x-gasser har negative konsekvenser for folkesundheden. Derfor foreslår Socialdemokratiet, at kommunalbestyrelsen på Frederiksberg beslutter at udfase kommunens egen vognpark af diesebiler.”

Bemærkninger til forslaget:

By- og Miljøområdet skal i den sammenhæng anføre følgende bemærkninger fordelt efter temaer:

Luftforurening - udvikling/tendens

Luftforurening består af en lang række stoffer af såvel menneskeskabt som naturlig karakter. I de senere år har der især været fokus på partikler (opgjort som PM_{2,5}/PM₁₀ (partikler mindre end henholdsvis 2,5 og 10 mikrometer)) og kvælstofilter (NO₂), som de mest problematiske stoffer. Den danske overvågning af luftforurening foretages af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE, tidligere DMU). Generelt har luftforureningen i en længere årrække udvist en faldende tendens. Målestationen på H. C. Andersens Boulevard bruges i dag som referencemålestation, da den med sin belastning antages at udgøre en ”worst case” situation. Grænseværdierne for PM₁₀ og PM_{2,5} har været overholdt i en længere årrække. Antallet af ultrafine partikler (partikler mindre end 0,1 mikrometer) er generelt halveret siden 2002. Der har også været en generelt faldende tendens for NO₂. Grænseværdien på 40 mikrogram/m³ er dog overskredet på H. C. Andersens Boulevard i den seneste opgørelse for 2016. Beregninger viser, at NO₂ også må antages at være overskredet på nogle af de mest trafikerede veje (6 i 2016), hvoraf ingen er beliggende på Frederiksberg. Den seneste udmelding fra DCE er, at grænseværdierne også for NO₂ forventes at være overholdt ved udgangen af 2017. Opgørelserne fra 2017 er normalt først tilgængelige medio 2018.

Selv om grænseværdierne for partikler er overholdt, udgør partiklerne stadig langt den største sundhedsmæssige risiko. Det skyldes, at EU's grænseværdier for partikler er fastsat højere, end hvis de alene skulle fastsættes ud fra en rent sundhedsmæssig betragtning. WHO's grænseværdi for PM_{2,5} er således 10 mikrogram/m³, mens EU's grænseværdier er højere.

Kilder til luftforurening

I 2017 har DCE foretaget en kildeopgørelse for København og Frederiksberg Kommuner for opgørelsesåret 2013. Opgørelsen indikerer, at vejtransporten står for godt halvdelen af det lokale udslip af NOx og ca. 1/3 i forhold til partikler (opgjort for PM2,5). Vejtransporten udgør således en betydelig del af den luftforurening, som ”skabes” på Frederiksberg. For den samlede forståelse af luftforureningsområdet er det meget vigtigt her at pointere, at en meget stor del af påvirkningen med luftforurening er langtransporteret og kommer ”udefra”, fra det øvrige Europa m.v. Luftforurening er derfor i høj grad et grænseoverskridende problem. For de ultrafine partikler, som dannes lokalt, og som der i dag ikke er grænseværdier for, må den lokale påvirkning dog antages at være størst.

Sundhedsmæssige konsekvenser

DCE har i 2017 vurderet, at der er ca. 550 for tidlige dødsfald i København/Frederiksberg, som kan henføres til luftforurening. De 550 for tidlige dødsfald svarer til en reduktion i den forventede levealder med ca. 6 mdr. Til sammenligning antages rygning af reducere levealderen med ca. 4-5 år. DCE anslår, at lokale kilder i København/Frederiksberg gav anledning til 28 ud af de alt 550 for tidlige dødsfald. Dieselmotorernes andel er ikke her oplyst, men vejtrafikken står for ca. en tredjedel. By- og Miljøområdet skal generelt anføre, at de sundhedsmæssige opgørelser er forbundet med betydelig usikkerhed og derfor mere skal betragtes som overslagsmæssige tal end som eksakte tal.

Frederiksberg Kommunes køretøjer

Frederiksberg Kommune råder i alt over knap 200 køretøjer, hvoraf 88 er dieselmotorer (udover traktorer, feje/sugemaskiner og andet teknisk materiel). Dieselmotorerne er primært ”minibusser”, større kassevogne, ladvogne og lastbiler fra 3,5 ton til 26 ton. Der er typisk en praktisk/teknisk begrundelse for valg af dieselmotorer, da disse har væsentlige fordele i trækraft og lasteevne. Desuden er der ofte begrænsede muligheder for at købe disse større køretøjer med andet end dieselmotor. Eksempelvis er benzinvognene af en række varevogne og ladvogne ikke til salg på det danske marked.

Det er i alt ca. 25.000 indregistrerede køretøjer på Frederiksberg. Salget af dieselmotorer i Danmark har i en længere årrække ligget relativt stabilt på knap 40 procent, men med en faldende tendens de sidste år, hvilket må antages også at være gældende for Frederiksberg.

Frederiksberg Kommunes eksisterende politikker på området

I Kommuneplan 2017 har Frederiksberg Kommune fastsat et langsigtet mål om, at den sundskadelige partikelforurening skal være reduceret med 30 procent i 2035 svarende til baggrunds niveauet for partikelforurening. Kommuneplan 2017 peger på en udvidelse af den eksisterende miljøzone, som i dag alene omfatter krav til tunge dieselmotorer, til også at omfatte varebiler. Frederiksberg Kommunes ”Strategi til bekæmpelse af luftforurening 2012” peger desuden på en række virkemidler til at reducere luftforureningen: Miljøzonerne skal gøres dynamiske dvs. løbende tilpasses de teknologiske muligheder (euronormer) i zonen. Der skal udarbejdes forskrifter og gennemføres kampagner om korrekt fyring i brændeovne m.v., hvilket er gennemført i 2015. En ændring af reglerne i miljøzonen kræver en statslig lovændring.

Bæredygtighedsplanen, som pt. er i høring, indeholder en målsætning om at have omstillet de kommunale køretøjer til fossilfri drift senest i 2030. Dette vil for de fleste drivmidler og køretøjer samtidig betyde en reduktion i partikeludledningen. I princippet er det dog muligt at opnå fossilfrihed ved f.eks. at anvende biodiesel. Anvendelse af biodiesel vil ikke nødvendigvis føre til lavere luftforurening, da biodiesel også forurener med NOx og partikler. Kommunen har derfor også en række initiativer på elbilområdet, jf. nedenfor.

Handlingsplan for omstilling til elbiler

Kommunalbestyrelsen har besluttet at igangsætte en handlingsplan for omstilling til elbiler. Handlingsplanen har som formål at sikre omstilling af de kommunale biler, der er udpeget som teknisk mulige at omstille med de nuværende muligheder på markedet. I perioden 2017-2020 anlægges ladeinfrastruktur, og de udpegede biler skiftes til elbiler. Disse er primært personbiler og mindre varevogne. Otte af de omfattede biler har dieselmotorer og vil dermed være udskiftet senest 2020. Pr. januar 2018 har Frederiksberg Kommune 6 elbiler og 2 eldrevne renovationsbiler. I 2018 planlægges udskiftning af yderligere minimum 8 biler. Derudover anskaffes yderligere 3 tunge elrenovationskøretøjer i foråret 2018, hvilket vil betyde at al kørsel med dagrenovation vil foregå med elkøretøjer.

Elbilstrategi

Kommunalbestyrelsen har desuden besluttet, at der skal udarbejdes en egentlig elbil-strategi, som pt. er under udarbejdelse. Den vil blandt andet belyse de teknologiske muligheder, der findes for at fremme elbiler og andre grønne drivmidler indenfor de forskellige grupper af kommunale køretøjer, og hvornår de vurderes at være teknisk mulige at omstille til el. De foreløbige resultater indikerer, at elbilerne er på vej, men at der for en del af de større køretøjer (som ofte er dieselmotorer) ikke vil være et eldrevet alternativ på markedet før mellem 2022 og 2025. En mulig overgangsløsning for disse kan være at benytte alternative brændstoffer i dieselmotoren. Forskellige brændstofalternativer findes allerede i dag, og visse af disse rapporteres at have en væsentlig reduktion i lokal partikelforurening.

EU og international regulering

Den internationale regulering af luftforurening sker primært via EU og via internationale aftaler og konventioner. EU arbejder således med krav til køretøjernes udslip via de såkaldte Euronormer. Euronormerne strammer løbende kravene til køretøjerne, men nyere viden har vist, at en række dieslkøretøjer udsender væsentlig mere NOX/NO2 under ”realistisk” kørsel, end Euronorm-testen ellers skulle indikere. EU indfører fra september 2017 en skærpet Euronorm 6b, som stiller skrappe krav til testen for overholdelse af normen. Man må derfor antage, at nye dieslkøretøjer med større sikkerhed vil kunne overholde normens grænseværdier.

By- og Miljørådets vurdering:

Det er By- og Miljørådets vurdering, at Frederiksberg Kommune allerede med de eksisterende beslutninger, om at kommunens biler skal være omstillet til fossilfri drift senest i 2030 og beslutningen om at udarbejde en elbilstrategi, er godt i gang med at udfase de kommunale dieslkøretøjer. Såfremt det besluttet at udfase de kommunale dieslkøretøjer, bør der være opmærksomhed på, at der skal være en overgangsperiode, hvor det af tekniske og markedsmæssige årsager ikke vil være muligt at udfase dieslbilerne. By- og Miljørådet vurderer her, at en stor del af de nuværende dieslkøretøjer ikke kan erstattes af elkøretøjer før tidligst omkring 2022-2025.

Økonomi

De økonomiske udgifter afhænger af den valgte model for udfasning af køretøjer. Såfremt der vælges en model med hurtig overgang til elkøretøjer, må der forventes de største udgifter. En langsom udfasning af dieslbiler, som i store træk sker efterhånden som dieslkøretøjerne naturligt udskiftes, vil forventeligt give de laveste omkostninger - især hvis benzinkøretøjer betragtes som et acceptabelt alternativ.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
CS/NKJ

Punkt 47: Region Hovedstadens udkast til offentlig indsats i 2018 og kommende år på jordforureningsområdet

09.08.00-G00-1-18

Resume

By- og Miljøudvalget skal godkende udkast til høringssvar til Region Hovedstaden vedr. forslag til den offentlige indsats for 2018 og kommende år på jordforureningsområdet. Region Hovedstadens forslag til indsatser følger den vedtagne strategi fra 2014 og prioriterer derfor fortsat ikke indsatser i Frederiksberg Kommune eller indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand. I høringssvaret gives der udtryk for, at Frederiksberg Kommune er uenig i Region Hovedstadens prioritering og Region Hovedstaden opfordres derfor til at ændre strategi, således at den offentlige undersøgelses- og afværgeindsats øges i Frederiksberg Kommune og indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand.

Beslutning

By- og Miljøudvalget godkendte udkast til høringssvar til Region Hovedstadens offentlige indsats på jordforureningsområdet for 2018 og nærmeste år, idet der i en fortsat dialog med Region Hovedstaden skal søges sikret prioritering af nye grundvandsbeskyttende indsatser på Frederiksberg.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at vedlagte udkast til høringssvar til Region Hovedstadens offentlige indsats på jordforureningsområdet for 2018 og nærmeste år godkendes.

Sagsfremstilling

Baggrund

Region Hovedstaden varetager den offentligt finansierede opgave med kortlægning, undersøgelse og oprensning af forurening i jord, grundvand og indeklima i boliger, som kan udgøre en risiko for menneskers sundhed og miljø. Denne opgave er, sammen med tilhørende økonomi og personaleressourcer, overdraget til Region Hovedstaden ved kommunalreformen i 2007.

Region Hovedstadens prioritering af indsatsen for 2018 er udarbejdet i overensstemmelse med den i 2014 vedtagne strategi "Vejen til ren jord og rent vand". Strategien medfører en intensivering af den grundvandsbeskyttende indsats, med fokus på, indenfor en 10 årig periode, at sikre de områder, hvor 80 % af drikkevandet i Region Hovedstaden indvindes. Indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand ligger ikke inden for disse områder. På den baggrund planlægger Region Hovedstaden ikke at iværksætte grundvandsbeskyttende indsatser på Frederiksberg i 2018 og nærmeste år, og det er tvivlsomt, om Region Hovedstaden vil prioritere grundvandsbeskyttende indsats på Frederiksberg i næste planperiode.

Frederiksberg Vand indvinder årligt 2,5 mio. m³ grundvand, svarende til ca. 45% af kommunens drikkevandsproduktion. Grundvandet på Frederiksberg indeholder miljøfremmede stoffer, som på Frederiksberg Vandværk fjernes ved filtrering gennem et aktivt kulfilteranlæg. Hvis indvindingen på Frederiksberg stoppes, evt. grundet forurening, vil dette føre til, at de 2,5 mio. m³ drikkevand der produceres i dag, skal købes udefra og derved medføre øget drikkevandsindvinding i andre områder. Derudover viser grundvandsmodelberegninger, at et stop i indvindingen på Frederiksberg vil føre til stigninger i grundvandsspejlet centralt på Frederiksberg på op til 8-16 meter, hvilket vurderes at kunne få negative konsekvenser for bygninger i både Frederiksberg og Københavns Kommuner (vand i kældre). Desuden vil dette også lægge begrænsninger i mulighederne for klimatilpasning gennem nedsivning af overfladevand til grundvandsmagasinerne.

Frederiksberg Kommune er på den baggrund grundlæggende uenig i Region Hovedstadens vedtagne strategi "Vejen til ren jord og rent vand". Frederiksberg og Københavns Kommuner har derfor i 2016 taget initiativ til en politisk drøftelse af strategiens betydning for den offentlige indsats på Frederiksberg og i København.

Formålet med dette er, trods Region Hovedstadens vedtagne strategi, at sikre fokus på gennemførelse af offentlige indsatser indenfor jordforureningsområdet, herunder grundvandsbeskyttelse, i Frederiksberg og Københavns Kommuner i strategiperioden. Der blev i juni 2016 afholdt møde på politisk niveau med deltagere fra hhv. Frederiksberg og Københavns Kommuner samt Region Hovedstaden. På mødet blev det aftalt at samarbejde om følgende punkter, hvoraf punkt 1 og 2 er igangsat.

1. Analyse af udviklingen af indholdet af miljøfremmede stoffer i Frederiksberg Vand indvindingsboringer og de tekniske og økonomiske udfordringer i forhold til denne udvikling.

- Forvaltningen har i samarbejde med Frederiksberg Vand i august 2017 igangsat en samfundsmæssig analyse (businesscase) af de tekniske og økonomiske muligheder for fortsat indvinding af drikkevand på Frederiksberg. Analysen skal belyse konsekvenserne hvis regionen ikke oprenser/afværger de omkringliggende forureninger. Analysen skal desuden danne baggrund for en henvendelse til Miljøstyrelsen med henblik på at inddrage Staten, så der kan findes en løsning til sikring af fortsat lokal indvinding af drikkevand på Frederiksberg, iht. By- og Miljøudvalgets beslutning den 6. marts 2017. By- og Miljøudvalget vil snarest få forelagt en sag med analysens konklusioner samt et forslag til den fremadrettede proces.

2. Dialog og samarbejde om planlægningen og rækkefølgen af Region Hovedstadens kortlægningsindsats på Frederiksberg og i København, når Region Hovedstaden når frem til de systematiske kortlægningsaktiviteter i kommunerne efter 2017.

- Der er i januar 2017 afholdt et samarbejds møde mellem Frederiksberg Kommune og Region Hovedstaden vedrørende planlægning af kortlægningsindsatsen. I september 2017 afholdt Region Hovedstaden en workshop med det formål at få input til en ny og mere effektiv tilgang til kortlægningsindsatsen i Københavns og Frederiksberg Kommuner. Tidsplan for igangsættelse af indsatsen foreligger endnu ikke.

3. En afdækning af mulighederne for at indgå et samarbejde om fælles innovationsprojekter.

Som følge af Region Hovedstadens vedtagne strategi har Frederiksberg Kommune i 2017 for egne midler iværksat supplerende forureningsundersøgelser ved Godthåbsvej 150-176 og Solbjergvej / Howitzvej af væsentlige grundvandsforureninger, der udgør en risiko for Frederiksberg Vands indvindingsboringer. Disse undersøgelser fortsættes i 2018.

Region Hovedstadens planlagte indsats i 2018 og kommende år på Frederiksberg
Frederiksberg Kommune har modtaget Region Hovedstadens oversigt over den forventede offentlige indsats på jordforureningsområdet for 2018 og nærmeste år. I oversigten fremgår det, at der i 2018 i alt forventes afsat 140 mio. kr. til indsatsen på jordforureningsområdet i Region Hovedstaden.

Region Hovedstaden planlægger at fortsætte driften af fem afværgeanlæg på Frederiksberg. Heraf afværger de fire anlæg i forhold til grundvandsforurening og ét anlæg i forhold til indeklima i en boligejendom. Alle anlæg er overdraget til Region Hovedstaden ved kommunalreformen i 2007.

Herudover fortsættes monitorering af grundvandsforurening på fem lokaliteter og indeklima på en lokalitet.

Region Hovedstaden planlægger desuden inden for de kommende år at udføre en supplerende undersøgelse på én lokalitet, med det formål at afklare om forureningen udgør en risiko for indeklimaet i ejendommen.

Høringssvar til Region Hovedstaden

I udkast til høringssvar til Region Hovedstaden fremhæver Frederiksberg Kommune, at Region Hovedstadens indsats på Frederiksberg fortsat er meget begrænset. Herudover fremgår det, at Frederiksberg Kommune er uenig i prioriteringen af indsatser for 2018 og kommende år. Der argumenteres for, at indsatsen på Frederiksberg bør opprioriteres, blandt andet begrundet i den betydelige indvinding af grundvand i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand. Derfor opfordres Region Hovedstaden til, senest i forbindelse med næste strategiperiode (2024), at ændre strategien på området, så indsatser på Frederiksberg og i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand prioriteres.

Opmærksomheden henledes desuden på, at der på oversigten mangler en lokalitet, som Region Hovedstaden tidligere har oplyst vil blive prioriteret til indeklimaundersøgelse.

Frederiksberg Kommune har vedtaget en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for 2014-2018, som indeholder en strategi med forebyggende, opsøgende, overvågende og afværgende indsatser. Region Hovedstaden varetager den offentlige indsats i forhold til kortlægning, undersøgelse og oprensning af forurening, der udgør hovedparten af indsatsplanens indsatser. Region Hovedstaden er derfor den væsentligste aktør i forhold til beskyttelse af grundvandsressourcen og arealanvendelsen på Frederiksberg. Derudover udfører Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Vand selv en mindre del af indsatserne.

Region Hovedstaden har, som det fremgår, ikke prioriteret nye grundvandsbeskyttende indsatser på Frederiksberg i 2018 og kommende år.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljørådet vurderer, at det er vigtigt for den fremtidige vandindvinding i byen og for menneskers sundhed, at Region Hovedstaden, senest i forbindelse med næste strategiperiode i 2024, ændrer strategien for grundvandsbeskyttelse,

og at der fremover også prioriteres indsatser på jordforureningsområdet i byområderne, herunder på Frederiksberg, som er tætbeholdet, har en stor vandindvinding, og er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser.

Region Hovedstaden opfordres i høringsvaret, ligesom foregående år, til at opprioritere og øge indsatsen på Frederiksberg og i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget

CS/JJ

Bilag

Offentlig indsats i Region Hovedstaden 2018

Udkast til høringsvar, til politisk behandling i BMU 5.2.2018

Punkt 48: Områdefornyelsen Nordre Fasanvej Kvarteret, Lys under Buen

01.00.00-P20-1-17

Resume

For at skabe mere tryghed og give Bispeengbuen over Nordre Fasanvej positiv opmærksomhed, opsættes der kunstnerisk belysning på undersiden af Buen.

Den 19. juni 2017 bevilligede Kommunalbestyrelsen 200.000 kr. til projektering. Projektet skal nu godkendes, og der søges om de resterende midler.

Beslutning

Et flertal (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Anja Camilla Jensen) i By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at scenarie 3 godkendes,
2. at der bevilges 683.336 kr. til anlæg af lys på Buen, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018
3. at der meddeles indtægtsbevilling på 228.730 kr. for statsrefusion, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Et mindretal (Balder Mørk Andersen, Thyge Enevoldsen og Ruben Kidde) i By- og Miljøudvalget stemte imod, idet de ønskede scenarie 1.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at projektet godkendes,
2. at der bevilges 824.231 kr. til anlæg af lys på Buen, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018,
3. at der meddeles en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusion, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Sagsfremstilling

Magistraten tilbagesendte på mødet den 22. januar 2017 sagen til By- og Miljøudvalget, idet forvaltningen blev anmodet om at redegøre for de tryghedsskabende og kunstneriske elementer i belysningsprojektet samt sammenhængen til det projekt, som er udbudt i samarbejde med Københavns Kommune vedr. Bispeengbuen.

Lys under Buen har til formål, at på én gang at skabe højere tryghed i området og tilføre et identitetsskabende element, der udnytter stedets særlige karakter. Både arrangører af events under Bispeengbuen og beboere har påpeget mørket som et problem og fremhævet behovet for mere lys. Undersøgelser foretaget i 2014 for det daværende Udlændinge, Integrations og Boligministerium af lyssætning i boligområder viser, at belysning er væsentligt for trygheden i et område, men at belysningens tryghedsskabende effekt er størst, når lyset er stemningsfuldt og gør stedet attraktivt at opholde sig i. Hvis mennesker har lyst til at være i et område, skaber denne tilstedeværelse tryghed. Under Buen sker det ved tematiseret lys, der er designet til at fremkalde forskellige stemninger. Eksempler på temaer, som borgere har peget på, er: Rum af strømme, Årstiderne og Under en bro.

Der er i lyssætningen fokus på, at stemningerne skal ændre det eksisterende betonmiljøes mørke og grå karakter til et mere attraktivt udtryk, som tiltrækker mennesker, der igen er med til at skabe attraktivitet og liv i området og dermed tryghed. Lyset opsættes, så det ligner, det er selve brokonstruktionen, der er lysgivende med en jævn belysning uden blanding, hvilket medvirker til at sikre attraktiviteten. Dermed bliver lyset en integreret del af Buen, hvor selve konstruktionen indgår.

Lys under Buen bliver forprogrammeret til at skifte mellem forskellige lystemaer i en planlagt rækkefølge. Dette sker i tålmodige og rolige skift, der sikrer, at trafikikkerheden tilgodeses, og gener for naboer undgås. Der er mulighed for at ændre den planlagte rækkefølge og få et bestemt lystema frem. Det kunne for eksempel være for at understøtte en aktivitet eller et arrangement under Buen. Dette gøres med en SMS. SMS udgør således styringssystemet, som både gør det enkelt for driften at betjene, og som giver borgerne mulighed for at influere på, hvilket lystema der vises. På den måde inkluderes lokale beboere og brugere, hvilket øger det lokale ejerskab til Lys under Buen. Et alternativ til at styre ændring af rækkefølgen er en omprogrammering via adgang til styreskabet, hvilket ikke er billigere i hverken anlæg eller drift. Hele styringsanlægget koster under 50.000 kr.

Det netop afsluttede udbud om Madmarked med Mere under Buen, har til formål at skabe fortsat liv og aktivitet. Sag om udbuddet forelægges By- og Miljøudvalget den 12. marts 2018. Arealet under Bispeengbuen er stort, og forandring af dette sted kræver en stor indsats. Lys under Buen understøtter Madmarked med Mere ved at øge attraktiviteten og dermed trygheden samt er medvirkende til at skabe nye fortællinger om dette unikke sted, hvilket igen ændrer identiteten. Lys under Buen og Madmarked med Mere vil således supplere hinanden og medvirke til at opnå en af visionerne i områdefornyelsens program, nemlig at "Frederiksberg skal helt ud til kanten", og Nordre Fasanvej Kvarteret skal være et "særligt hjørne i Hovedstadens grønne hjerte". I helhedsplanen for området omkring Bispeengbuen, vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 25. februar 2013, er det angivet at "Bispeengbuen skal lægge op til ophold, aktivitet og mødet mellem mennesker".

Forvaltningen vurderer, at tryghedsskabende belysning vil være med til at opfylde flere af visionerne i områdefornyelsens program og hensigten i helhedsplanen for området omkring Bispeengbuen. Det vurderes endvidere, at Lys under Buen i sammenhæng med Madmarked med Mere, vil øge mulighederne for mødet mellem mennesker og dermed liv og aktivitet, som er med til at skabe tryghed i området.

Tidligere sagsfremstilling

Forvaltningen blev på By- og Miljøudvalgets møde den 15. januar 2018 bedt om at redegøre for sikringen af lamperne mod hærværk. De valgte lamper, Platea Pro fra iGuzzini er valgt, dels ud fra deres tekniske kvaliteter, dels fordi de er robuste, både i materialevalget og i udformningen. Det er en lampe, der er designet til udendørs brug, og således både robust og vejrbestandig. Lampen er ganske tung, 8,6 kilo, og bliver derfor solidt fæstnet til brokonstruktionen. Endelig kan det nævnes, at lamperne er monteret ca. 6 meter over trafikeret terræn og således ikke umiddelbart tilgængelige. Forvaltningen vurderer ikke, at yderligere sikring mod hærværk er nødvendigt.

Magistraten tilbagesendte den 4. december 2017 sagen til By- og Miljøudvalget blandt andet med henblik på at belyse borgerinddragelsen.

En områdefornyelse er en femårig indsats i et afgrænset kvarter med henblik på at igangsætte en udvikling via et fysisk, kulturelt og boligsocialt løft. Det er en kommunalt initieret indsats, hvor Staten også bidrager økonomisk. Fordelingsnøglen er 2/3 kommunal og 1/3 stat. At løftet sker i samarbejde med lokale aktører er en hjørnesten i en områdefornyelse. Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret har været i gang siden maj 2013 og forventes afsluttet som aktiv indsats juni 2018. Kvarteret afgrænses af Godthåbsvej mod syd, Falkoner Allé mod øst, kommunegrænsen mod nord og Duevej mod vest med Nordre Fasanvej som den gennemgående akse. Der arbejdes med fire overordnede målsætninger: Kvarteret skal opleves som tryggere at færdes i, der skal være mere byliv, de unge skal have sat et tydeligt aftryk, og kvarteret skal fremstå grønnere og mere blå. Med sidstnævnte menes, at den øgede nedbør skal bruges som ressource og meget gerne rekreativt.

I Programmet for Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret beskrives både udfordringer og potentialer, ligesom der sættes retning for indsatsen. For at sikre en målrettet og helhedsorienteret indsats arbejdes med i alt syv temaer, som blandt andet tæller Tryk færdens, Klima, Mødesteder og Bispeengbuen. Lys under Buen hører under temaet Tryk færdens, men relaterer sig også til temaet Bispeengbuen. I temaet Tryk færdens er der fokus på at skabe bedre forbindelser, øge trygheden samt gøre det mere interessant at færdes i kvarteret. Temaet Bispeengbuen drejer sig grundlæggende om at skabe gode oplevelser og bidrage til en positiv udvikling af dette unikke sted, hvorfor Lys under Buen også knytter an til dette tema.

Borgerinddragelsen begyndte i kvartergruppen, som er en del af organiseringen af Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret. Det er en følgegruppe, der har fulgt områdefornyelsen helt fra begyndelsen, og som i programmet beskrives som kvarterets stemme. Kvartergruppen har løbende været med til at sikre, at projekterne i områdefornyelsen giver lokal mening. I Kvartergruppen sidder lokale ildsjæle og repræsentanter fra boligforeninger, foreninger, institutioner og virksomheder i kvarteret. Kvartergruppen mødes kvartalsvis. Til et kvartergruppemøde den 8. december 2016 blev Lys under Buen drøftet. I Kvartergruppen var der stor opbakning for idéen om at sætte lys på eller under Bispeengbuen. Derfor blev Lys under Buen en del af en større omdisponeringssag den 19. juni 2017 i Kommunalbestyrelsen. Omdisponeringen og projekteringsmidler blev vedtaget.

Derefter har borgerinddragelsen været med henblik på inspiration til temaer for belysningen. Den 11. oktober blev der afholdt åbent møde under Bispeengbuen. Der blev hængt invitationer op på opgangene i nabolaget, annonceret på Facebook, og der var en notits i Frederiksberg Bladet. Antallet af deltagere var dog lavt, hvilket kan skyldes, at det var en meget regnfuld aften. Da målet med mødet om at få inspiration til temaer ikke blev helt opfyldt, foretoges interviews i området under og omkring Bispeengbuen på forskellige tidspunkter af dagen for at ramme så bredt som muligt. Endelig kunne folk kommentere på Facebook. På den måde opnåedes der mange inputs, som er givet videre til lysdesigneren, Jesper Kongshaug. Eksempler på foreslåede temaer er: Råt og urbant, Rum af strømme, Årstiderne og Under en bro. Derudover fortæller flere om en oplevelse af utryghed, og at lys kan medvirke til at øge trygheden.

Lysarmaturerne, der opsættes, er af en kvalitet, som gør, at farverne står skarpt og ikke sløret. Det giver flere muligheder for at variere belysningen og dermed slå temaerne an. Udendørs lamper er generelt dyrere i indkøb, da de skal være robuste og vandtætte. Der er fem års garanti på det valgte produkt, hvor de fleste andre armaturer på markedet har to års garanti. Det er lavenergi lysarmatur. Derfor forventes driften også at være lav.

Der kan opnås en besparelse primært ved at reducere i antallet af armaturer, mens at de andre udgifter stort set er faste. Herunder beskrives nogle scenarier med forskelligt antal armaturer og dermed forskellig økonomi og effekt.

Scenarie 1. Forhold som projekteret. 44 lamper over Nordre Fasanvej, 20 lamper pegende ind mod pladsen.

Ide og udvikling	75.000 kr.
64 lamper	401.489 kr.
Styring	47.313 kr.
Installation (estimat)	264.000 kr.
Anden rådgivning, borgermøder mm.	10.000 kr.
Uforudsete udgifter 10%	26.400 kr.
Ialt	824.202 kr.

Scenarie 2. 44 lamper over Nordre Fasanvej, 0 lamper pegende ind mod pladsen.

Ide og udvikling	75.000 kr.
44 lamper	276.023 kr.
Styring	47.313 kr.
Installation (estimat)	250.000 kr.
Anden rådgivning, borgermøder mm.	10.000 kr.
Uforudsete udgifter 10%	25.000 kr.
Ialt	683.336 kr.

Scenarie 3. 22 lamper over Nordre Fasanvej, 20 lamper pegende ind mod pladsen.

Ide og udvikling	75.000 kr.
42 lamper	263.477 kr.
Styring	47.313 kr.
Installation (estimat)	264.000 kr.
Anden rådgivning, borgermøder mm.	10.000 kr.
Uforudsete udgifter 10%	26.400 kr.
Ialt	686.190 kr.

Scenarie 4. 22 lamper over Nordre Fasanvej, 0 lamper pegende ind mod pladsen.

Ide og udvikling	75.000 kr.
64 lamper	138.011 kr.
Styring	47.313 kr.
Installation (estimat)	250.000 kr.
Anden rådgivning, borgermøder mm.	10.000 kr.

Uforudsete udgifter 10%	25.000 kr.
Ialt	545.324 kr.

Beskrivelse af kvalitative forskelle på scenarierne:

Scenarie 1. Som projekteret. Her vil der opnås et skarpt fokuseret lys mellem lamellerne over Nordre Fasanvej. Samtidig vil lys imellem lameller over pladsen trække opmærksomhed mod det udendørs kulturhus og pladsen med scene, boldbane og tribunekonstruktionen.

Scenarie 2. Lysarmaturer over Nordre Fasanvej, hvor der, som i scenarie 1, opnås et skarpt og fokuseret lys mellem lamellerne over Nordre Fasanvej. Der er ingen lyskunst over pladsen og fokus vil alene være over Nordre Fasanvej.

Scenarie 3. Her vil der opnås et mindre skarpt lys mellem lamellerne over Nordre Fasanvej, idet der kun er et armatur i den ene vejside, den side der vender ind mod pladsen. Samtidig vil lys imellem lameller over pladsen, trække opmærksomhed mod det udendørs kulturhus og pladsen med scene, boldbane og tribunekonstruktionen.

Scenarie 4. Her vil der opnås et mindre skarpt lys mellem lamellerne over Nordre Fasanvej, idet der kun er et armatur i den ene vejside, den side, der vender ind mod pladsen. Der er ingen lyskunst over pladsen og fokus vil alene være over Nordre Fasanvej.

Se bilag benævnt Scenarier 2018 for illustration af scenarier.

Forvaltningen anbefaler fortsat scenarie 1.

Tidligere sagsfremstilling:

Som et led i skabelsen af mere attraktive forbindelser på tværs af og ud af kvarteret for gående og cyklende, etableres lyskunst under Buen over Nordre Fasanvej. Derved vil oplevelsen ved at nærme sig Bispeengbuen blive mere tryk, flot og farverig i stedet for grå og mørk.

Lyskunsten oplyser undersiden af brokonstruktionen over Nordre Fasanvej. Lyset etableres således, at det også peger ind mod det Udendørs Kulturhus og det forventede Madmarked med Mere. Belysningen bliver temabaseret og holdes i en enkelt eller enkelte farver. Temaerne er fortsat ved at blive præciseret. Der indarbejdes brugerfunktioner, hvor forbigående kan få indflydelse på farve- eller temaskift via SMS.

Lyskunsten indebærer opsætning af og strømforsyning til 64 højteknologiske, lavenergi lysarmaturer.

Det er Jesper Kongshaug, der designer Lys under Buen. Jesper Kongshaug er en nationalt og internationalt anerkendt lysdesigner. Han er blandt andet lysdesigner hos Tivoli, han har designet det udendørs lys på Moesgaard Museum i Aarhus og været konsulent på Skuespilhusets indendørs og udendørs belysning.

Med henblik på at få inspiration til temaer for lyssætningen har der været afholdt møde på stedet, hvor der også blev vist et udsnit af lyssætningen. Dette blev efterfulgt af små interviews i morgen-, eftermiddags- og aften timerne suppleret af Facebook, hvilket også har givet input til temaer.

Lyssætningen forventes indviet 11. februar 2018.

By- og Miljørådets vurdering:

By- og Miljørådet vurderer, at projektet vil gøre, at Bispeengbuen fremstår som et mere positivt vartegn, og at oplevelsen af at nærme sig og køre under Buen vil blive mere positiv og tryk. Det vurderes endvidere, at projektet medvirker til at opfylde områdefornyelsens målsætning om, at Bispeengbuen i højere grad opfattes som et positivt, mangfoldigt område.

Økonomi

Teknisk set er områdefornyelsen Nordre Fasanvej Kvarteret delt i to, en nordlig og en sydlig del. Lys under Buen ligger i den nordlige del.

Lys på Buen har tidligere fået bevilget 200.000 kr. til projektering og igangsættelse. Nu ønskes projektet gennemført, og der søges derfor bevilling af 824.231 kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018. Samtidig søges en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusionfinansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Det ansøgte beløb er baseret på et budget udarbejdet af de rådgivere, der udarbejder projektet (Se bilag). Et evt. restbeløb vil blive lagt i kassen.

Projektet afholdes inden for den afsatte ramme til Områdefornyelse Nordre Fasanvej Nord.

Den afledte drift udmøntes i forbindelse med forventet regnskab, når lyskunsten er etableret.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
JD/BHW/HAA

Historik

Indstilling 27. november 2017, pkt. 418:

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at projektet godkendes,
2. at der bevilges 824.231 kr. til anlæg af Lys under Buen finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018
3. at der meddeles en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusion finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Indstilling 4. december 2017, pkt. 528:

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at projektet godkendes,
2. at der bevilges 824.231 kr. til anlæg af lys på Buen, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018,
3. at der meddeles en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusion, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Indstilling 15. januar 2018, pkt. 8:

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at projektet godkendes,
2. at der bevilges 824.231 kr. til anlæg af lys på Buen, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018,
3. at der meddeles en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusion, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Indstilling 22. januar 2018, pkt. 22:

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Thyge Enevoldsen, Ruben Kidde og Balder Mørk Andersen) indstiller,

1. at projektet godkendes,
2. at der bevilges 824.231 kr. til anlæg af lys på Buen finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018,
3. at der meddeles en indtægtsbevilling på 274.744 kr. for statsrefusion finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018.

Et mindretal i By- og Miljøudvalget (Anja Camilla Jensen) tog forbehold.

Udvalget anmodede om, at forvaltningen inden sagens behandling i Magistraten redegør for, hvordan de nye lamper vil blive sikret mod hærværk.

Magistraten_2018-21, 22. januar 2018, pkt. 22:

Magistraten tilbagesendte sagen til By- og Miljøudvalget, idet forvaltningen blev anmodet om at redegøre for de tryksskabende og kunstneriske elementer i belysningsprojektet samt sammenhængen til det projekt, som er udbudt i samarbejde med Københavns Kommune vedr. Bispeengbuen.

Bilag

Lystest 11102017

Eksisterende forhold nordfra

Eksisterende forhold - kig mod Det Udendørs Kulturhus

lys under buen Blå - simulering.pdf

anlægsbudget 21112017

Bevilling - Lys under Buen

Program for Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret

Punkt 49: Ændring af lukning af Wilkensvej

05.13.01-G01-1-16

Resume

Wilkensvej er i dag lukket for gennemkørsel midt på vejen. For at få en bedre trafikafvikling på vejen og bedre søgemuligheder efter parkeringspladser, foreslås lukningen flyttet til enden af vejen ud mod Dalgas Boulevard. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, hvorvidt lukningen skal flyttes.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog ikke at ændre lukningen af Wilkensvej.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt lukningen af Wilkensvej ændres.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 25. september 2017 sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at gennemføre en høring af forslaget blandt beboerne.

Der blev gennemført en høring af forslaget blandt beboerne i perioden 9. november - 7. december 2017. Resultatet af høringen er, at 73 ikke ønsker en ændring, mens 22 ønsker en ændring. Hovedargumenterne imod en ændring bekymring for øget trafik på vejen samt bekymring for højere hastighed på vejen.

Resultatet af høringen ændrer dog ikke på forvaltningens vurdering af sagen, da der ikke er indkommet ny viden, som giver anledning til en ændring af vurderingen.

Supplerende til den tidligere sagsfremstilling skal bemærkes, at ønsket om at flytte lukningen helt frem til Wilkensvejs udmunding i Dalgas Boulevard også har et trafiksikkerhedsmæssigt aspekt, da man herved undgår både højre- og venstresvingning ind foran cyklister, som udgør en potentiel, trafiksikkerhedsmæssig risiko. Det skal dog noteres, at der ikke er registreret uheld der skyldes indsvingende biler foran cyklister.

Tidligere sagsfremstilling

På baggrund af borgerhenvendelser og efterfølgende dialog med to viceværter, der repræsenterer ejendommene nord og syd for lukningen, har By- og Miljøområdet set nærmere på den nuværende lukning af Wilkensvej.

Wilkensvej er i dag lukket midt på vejen ud for nr. 25. Lukningen er etableret for at fredeligholde vejen og undgå, at den bruges som smutvej for bilister, der skal fra Finsensvej til Dalgas Boulevard. Lukningen har betydet, at ejendommen mod nord (nr. 24-26) har været nødsaget til at afspærre deres interne brandvej med steler, da bilisterne ellers brugte denne vej til at omgå lukningen. Samtidig betyder lukningen af afsøgningen af parkeringsmuligheder på vejen bliver besværliggjort, da man kan komme til sin bopæl, lede efter en parkeringsplads og finde en på den anden side af lukningen, hvorefter man skal ud på Finsensvej og ind fra den anden ende af vejen for at komme til parkeringspladsen, som så i mellemtiden kan være blevet optaget.

For at undgå denne unødige søgetrafik og stadig fredeligholde vejen foreslås det, at lukningen flyttes til enden af vejen ud mod Dalgas Boulevard. På den måde undgås fortsat, at vejen benyttes som genvej rundt om det signalregulerede kryds Finsensvej-Dalgas Boulevard, ligesom den interne trafikafvikling på vejen forbedres.

By- og Miljøområdet vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at flytningen vil forbedre trafikafviklingen på Wilkensvej og mindske unødigt søgetrafik efter parkering, uden at fredeligholdelsen af vejen opgives.

Økonomi

Omkostninger til flytning af vejlukningen og retablering efter den eksisterende anslås til 25.000 kr., der afholdes via skilte- og afmærkningskontoen.

Borgmesterpåtegning

Sagen kræver ikke borgmesterpåtegning.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/BR

Historik

By- og Miljøudvalget, 25. september 2017, pkt. 334:

Udvalget udsatte sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at gennemføre en høring af forslaget blandt beboerne.

Indstilling 25. september 2017, pkt. 334:

By- og Miljøområdet indstiller,

at ændring af lukning af Wilkensvej flyttes fra midt på vejen til enden af vejen ud mod Dalgas Boulevard godkendes.

Bilag

Wilkensvej - ændring af lukning

Høring - Ændring af lukning på Wilkensvej1.docx

Punkt 50: Udkast til vandforsyningsplan 2018-2028

13.02.01-G00-3-14

Resume

I henhold til vandforsyningslovens regler skal alle kommuner have en vandforsyningsplan. By- og Miljøudvalget skal beslutte, hvorvidt udkast til vandforsyningsplan skal sendes i offentlig høring. Planen er screenet efter reglerne i lov om miljøvurderinger, og udvalget skal på den baggrund afgøre, om der skal udarbejdes en miljøvurdering af planen.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at udkast til vandforsyningsplan for perioden 2018-2028 godkendes og sendes i 8 ugers offentlig høring og
2. at der ikke udarbejdes miljøvurdering for udkastet til vandforsyningsplan for perioden 2018-2028.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at udkast til vandforsyningsplan for perioden 2018-2028 godkendes og sendes i 8 ugers offentlig høring,
2. at der ikke udarbejdes miljøvurdering for udkastet til vandforsyningsplan for perioden 2018-2028.

Sagsfremstilling

Drikkevand af god kvalitet er en vigtig forudsætning for vores dagligdag og aktiviteterne i byen. Blandt andet derfor er der i vandforsyningsloven fastsat krav om, at alle kommuner skal have udarbejdet en vandforsyningsplan for kommunen, der skal sikre hensigtsmæssig planlægning af vandforsyningen.

I dag indvindes 45 % af det vand, der leveres til forbrugerne på Frederiksberg under Frederiksberg og Københavns Kommuner og behandles på Frederiksberg Vandværk, mens 55 % leveres fra HOFORS vandværker. Frederiksberg Kommune ønsker at bevare den nuværende forsyningsstruktur med egenindvinding og import fra andre forsyninger.

Frederiksberg Kommune har ikke tidligere haft en selvstændig plan for vandforsyning, da det har været vurderet, at kravene til indholdet i en vandforsyningsplan var indeholdt i de tidligere grundvandsplaner (planer for grundvandsbeskyttelse). ”Grundvandsplan 2009–2010 samt idékatalog 2011-2012” blev i 2015 erstattet af ”Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse 2014-2018”. Samtidig iværksatte forvaltningen udarbejdelse af kommunens første selvstændige vandforsyningsplan.

Vandforsyningsplan 2018-2028 er altså den første selvstændige vandforsyningsplan for Frederiksberg Kommune. Planen er udarbejdet i tæt samarbejde med Frederiksberg Vand samt Københavns Kommune.

Formål

Formålet med vandforsyningsplanen er at skabe de bedst mulige rammer for levering af tilstrækkeligt vand af tilstrækkelig god kvalitet til kommunens borgere og virksomheder i planperioden.

Administrative rammer

Planen er udarbejdet i henhold til vandforsyningslovens § 14 og indeholder de elementer, der jf. § 3 i bekendtgørelse om vandforsyningsplanlægning skal være indeholdt i planen. Derudover er planen opbygget omkring de fokusområder, der er relevante på Frederiksberg.

Planen er udarbejdet i overensstemmelse med både Kommuneplan 2017, Frederiksbergstrategien og indsatsplan for grundvandsbeskyttelse 2014-2018.

Miljøscreening

By- og Miljøområdet har vurderet, at planen er omfattet af reglerne om screening af planer fastsat i lov om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). By- og Miljøområdet har derfor screenet planen for, om den medfører væsentlig påvirkning på miljøet, hvilket den ikke gør. Planen beskriver den eksisterende forsyningsstruktur, og der planlægges ikke i planperioden etablering af nye forsyningsanlæg, ligesom planen ikke fastlægger bindende rammer for fremtidige anlægsarbejder.

By- og Miljøområdet vurderer på denne baggrund, at der ikke skal foretages en egentlig miljøvurdering af planforslaget. Screeningsskemaet samt udkast til afgørelse om at der ikke skal foretages miljøvurdering er vedlagt som bilag.

Afgørelse om at der ikke skal udføres miljøvurdering, jf. lovens § 10, skal træffes på baggrund af resultaterne af screeningen samt høring af berørte parter, jf. lovens § 32. By- og Miljøområdet vurderer, at Københavns Kommune er eneste væsentlige part, hvorfor udkast til afgørelse inkl. screening har været i høring hos dem. Københavns Kommune har oplyst, at de ingen kommentarer har til det fremsendte materiale.

I forbindelse med, at udkast af vandforsyningsplanen sendes i høring, meddeles afgørelse om, at der ikke skal foretages miljøvurdering. Afgørelsen kan påklages i henhold til vandforsyningslovens § 75.

Planens indhold og opbygning

Vandforsyningsplanen beskriver den politik og de målsætninger, som Frederiksberg Kommune arbejder efter for, at vandforsyningen kan udvikle sig i takt med nye udfordringer. Planen redegør for, hvordan Frederiksberg Kommune sikrer en god og sikker vandforsyning til alle forbrugere, herunder om der skal etableres nye indvindingsboringer, renoveres på vandværket, og hvor meget vand forbrugerne forventes at forbruge.

Planen er bygget op omkring 6 fokusområder, der vurderes at være de væsentligste i forhold til vandforsyningsplanlægning på Frederiksberg. Hvert fokusområde beskrives ved at redegøre for status, for den fremadrettede plan samt opstillede mål og handlinger, jf. nedenstående figur:

De seks fokusområder er:

- o Forsyningsstruktur
- o Grundvandsressourcen
- o Vandforbrug
- o Drikkevandssikkerhed
- o Forsyningsikkerhed
- o Energi og klima

Mål og handlinger

Hvert fokusområdes mål og handlinger er formuleret i samarbejde mellem By- og Miljøområdet og Frederiksberg Vand. Størstedelen af målene understøtter den forsyningsstruktur og drift af vandværket, der er i dag, herunder løbende vedligeholdelse og renovering. Herudover er der opstillet mål om reduktion af vandforbruget, beskyttelse af grundvandet mod forurening samt krav om sektionering af ledningsnettet, IT-sikkerhed, udvidet analyseprogram i forhold til det i lovgivningen fastsatte niveau samt blødgøring af vand. Alle ovennævnte mål og handlinger er i overensstemmelse med Frederiksberg Vands forsyningsstrategi. Derudover er der politisk fokus på fordele og ulemper ved central blødgøring af vand. Endvidere verserer der pt. en debat i pressen om for lavt vandtryk i hovedstaden. Der er på den baggrund udarbejdet et notat om vandtrykket i ledningsnettet på Frederiksberg som vedlægges som bilag.

Uddybning af mål og handlinger for fokusområder, der har været politisk behandlet

Der er i vandforsyningsplanen opstillet mål og handlinger om grundvandsbeskyttelse og blødgøring af vand, i overensstemmelse med By- og Miljøudvalgets og Kommunalbestyrelsens beslutninger af henholdsvis 6. februar 2017 og 1. december 2014. Mål og handlinger for disse fokusområder er uddybet herunder.

Mål og handlinger om grundvandsbeskyttelse (Fokusområde Grundvandsressourcen)

For at opnå målet om beskyttelse af grundvandet i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vandværk er der formuleret handlinger om, at kommunen og Frederiksberg Vand i samarbejde skal arbejde for at den offentlige indsats for grundvandsbeskyttelse opprioriteres med mulige tiltag, der kan forbedre kvaliteten af grundvandsressourcen.

Baggrunden herfor er, at Region Hovedstaden, der varetager den offentlige indsats i forhold til grundvandsbeskyttelse, i deres strategi ”Ren jord og rent vand”, som gælder for perioden 2014-2024, har meldt ud, at der ikke vil blive udført grundvandsbeskyttende indsatser i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vandværk. Det er tvivlsomt, om der vil blive udført indsatser i næstkommende planperiode. Region Hovedstadens argument herfor er, at omkostningerne for at sikre rent grundvand, opgjort i kr. pr. m³, er højere på Frederiksberg end i resten af regionen.

På den baggrund besluttede By- og Miljøudvalget den 6. februar 2017, at By- og Miljøområdet skal afdække muligheden for en statslig indsats for grundvandsbeskyttelse på Frederiksberg. Det blev besluttet, at første skridt i denne afdækning er, at By- og Miljøområdet går i dialog med Miljøstyrelsen herom. By- og Miljøområdet og Frederiksberg Vand har igangsat en samfundsøkonomisk analyse, der skal danne grundlag for henvendelsen til Miljøstyrelsen. By- og Miljøudvalget vil snarest få forelagt en sag omkring analysens konklusioner samt et forslag til den fremadrettede proces.

Mål og handlinger om grundvandsbeskyttelse er således i overensstemmelse med By- og Miljøudvalgets beslutning fra den 6. februar 2017 samt med indsatserne opstillet i kommunens indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for 2014-2018.

I forlængelse af regionens strategi "Ren jord og rent vand", sender Region Hovedstaden hvert år deres plan for offentlige indsatser på jord og grundvandsområdet i høring. Af Region Hovedstadens plan for 2018 og kommende år fremgår det, at der fortsat ikke prioriteres indsatser på Frederiksberg. Af Frederiksberg Kommunes høringssvar til Region Hovedstaden fremgår det ligesom foregående år, at Frederiksberg Kommune er uenig i deres prioritering og opfordrer Region Hovedstaden til at øge indsatsniveauet på Frederiksberg. Forslag til høringssvar til Region Hovedstadens offentlige indsats for 2018 behandles på By- og Miljøudvalgsmøde den 19. februar 2018.

Mål og handlinger om blødgøring af vand (Fokusområderne Drikkevandssikkerhed og Klima & Energi)
Indenfor de senere år har der været fokus på fordelene ved at reducere indholdet af kalk i drikkevandet. I hovedstadsområdet er der stor interesse for dette, både politisk og fra forbrugerne. På kommunalbestyrelsesmødet den 1. december 2014 tiltrådte Kommunalbestyrelsen beslutningsforslag om at arbejde for "blødt vand", hvilket på daværende tidspunkt betød at godkende, at Frederiksberg Vand udarbejdede et skitseprojekt for blødgøring. Dette arbejde pågår stadig, idet der er en forventning om, at der kan leveres blødgjort vand fra Frederiksberg Vandværk indenfor 2-3 år.

Implementering af blødgøring af vandet bidrager til at nå mål indenfor fokusområdet drikkevandssikkerhed, blandt andet ved at der leveres vand af ensartet kvalitet, så alle forbrugere så vidt muligt oplever samme vandkvalitet. Derudover bidrager blødgøring af vandet til at nå energi- og klimamål, idet samfundsøkonomiske analyser viser, at blødgøring af drikkevandet blandt andet vil sikre forbrugerne lavere samlede omkostninger i form af længere levetid på installationer og vandforbrugende maskiner samt et mindre energiforbrug samlet set.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at udkast til vandforsyningsplan 2018-2028 er udarbejdet i henhold til gældende regler og i overensstemmelse med kommunens egne planer, samt at planen understøtter Frederiksberg Vands forsyningsstrategi. De væsentligste mål og handlinger vurderes derudover at være i tråd med udviklingen indenfor vandforsyningsbranchen.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K
CS/AS/JJ

Bilag

UDKAST Vandforsyningsplan 2018-2028

Miljøscreeningsskema, udkast til vandforsyningsplan 2018-2028

Afgørelse om at planen ikke kræver miljøvurdering

Notat vedrørende vandtrykket i Frederiksberg Forsynings ledningsnet

Punkt 51: Godkendelse af disponering af midler til etablering af 200 parkeringspladser i 2018

05.09.00-G01-37-17

Resume

Disponeringen til etablering af 200 parkeringspladser i 2018 fremlægges til godkendelse. Projekterne til etablering af parkeringspladserne tænkes i videst muligt omfang sammen med klimatilpasningsprojekter og projekter i byrummene.

Beslutning

Et flertal (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Anja Camilla Jensen og Ruben Kidde) i By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at forslaget om etablering af 200 nye parkeringspladser som beskrevet nedenfor godkendes,
2. at disponeringen af Pulje til anlæg af P-pladser i henhold til regler om parkeringsfond på 1,0 mio. kr. godkendes og
3. at yderligere 5,95 mio. kr. til etablering af parkeringspladserne finansieres via Task Force Puljen (driftspulje).

Et mindretal (Balder Mørk Andersen og Thyge Enevoldsen) stemte imod.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at forslaget til etablering af 200 nye parkeringspladser i 2018 som beskrevet nedenfor godkendes,
2. at disponeringen af Pulje til anlæg af P-pladser i henhold til regler om parkeringsfond på 1,0 mio. kr. godkendes og
3. at yderligere 5,95 mio. kr. til etablering af parkeringspladserne finansieres via Task Force Puljen (driftspulje).

Sagsfremstilling

I forbindelse med budget 2018 blev det vedtaget, at det fremover skal være lettere for borgere og besøgende på Frederiksberg at finde en parkeringsplads. Der er identificeret et potentiale for 1.600 ekstra p-pladser og partierne er enige om i 2018 at udarbejde en handlingsplan for eventuel udnyttelse af dette potentiale, hvor grønne elementer indtænkes i det omfang, det giver mening.

Partierne er enige om at afsætte ekstra penge til etablering af nye parkeringspladser i 2018. Målet er, at der i 2018 anlægges 200 flere parkeringspladser i byen. Det er mange nye pladser, som vil gøre en mærkbar forskel. Men det betyder også, at nogle af de nye parkeringspladser kan have karakter af midlertidighed, fordi de senere bliver tænkt ind i større klimatilpasningsprojekter og projekter i byrummene.

Partierne er også enige om, at P-pladser i perioder med lav udnyttelse kan bruges til borgeraktiviteter og grønne elementer af midlertidig karakter i dialog med borgerne.

Disponering

I tråd med den besluttede målsætning om etablering af 200 flere parkeringspladser på terræn i indeværende år, er der udarbejdet en disponering til opfyldelse af målsætningen. Disponeringen skal ses som første skridt i retning af en handlingsplan. En egentlig handlingsplan vil blive forelagt udvalget senere.

Smallegade (lukning af indkørsel til rådhusparkeringen)	4 parkeringspladser	-
Bülowsvej (skybrudsprojekt)	24 parkeringspladser	1,20 mio. kr.
Sankt Thomas Plads (parkerings- og skybrudsprojekt)	18 parkeringspladser	1,00 mio. kr.
Svømmehalskvarteret (klimatilpasningsprojekt) (Bentzonsvej, Langelandsvej, Sprogøvej og Thurøvej)	104 parkeringspladser	1,50 mio. kr.
Holger Danskes Vej (skybrudsprojekt)	37 parkeringspladser	2,00 mio. kr.

Kammasvej (skybrudsprojekt)	10 parkeringspladser	0,75 mio. kr.
Howitzvej (cykelstiprojekt)	9 parkeringspladser	-
Aksel Møllers Have (metroprojekt)	34 parkeringspladser	-
Ikke-disponerede driftsmidler under Task Force puljen		0,5 mio. kr.
Samlet	240 parkeringspladser	6,95 mio. kr.

Klimatilpasningsprojekter er karakteriseret ved mindre ombygninger, hvorfor man kan få mange parkeringspladser for pengene, mens skybrudsprojekter er karakteriseret ved større ombygninger og derfor giver færre parkeringspladser for de samme penge.

De enkelte projekter vil blive forelagt udvalget, ligesom der vil blive forelagt en sag om disponeringen af de resterende 0,50 mio. kr., som ikke er disponeret på nuværende tidspunkt.

Alle nye parkeringspladser, der etableres i 2018 tælles med i forhold til at realisere målet om at etablere 200 parkeringspladser. Det gælder også pladser der tidligere har været nedlagt og nu nyetableres. Derfor tælles Howitzvej og Aksel Møllers Have også med de ovenstående 240 parkeringspladser.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at de disponerede parkeringspladser vil bidrage til at opnå kommunens målsætninger om, at det skal være lettere at finde en parkeringsplads, men at tiltaget ikke kan stå alene.

Samtidig er dette et skridt mod at realisere det identificerede potentiale på 1.600 parkeringspladser, som er den langsigtede målsætning.

Økonomi

Midlerne til etablering af de 200 parkeringspladser i 2018 er afsat i forbindelse med vedtagelsen af budget 2018. Der er samlet 6,95 mio. kr., hvoraf der er bevilget 1,0 mio. kr. på anlægsbudgettet til parkeringspladser etableret i henhold til p-fond, mens de resterende 5,95 mio. kr. finansieres via Task Force Puljen, som er driftsmidler.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/BR.

Bilag

Status på anlæg af p-pladser på baggrund af parkeringsscreeningen

Punkt 52: Godkendelse af projektforslag for parkeringsprojekt på Sankt Thomas Allé

05.09.00-G01-37-17

Resume

Parkeringsprojektet på Sankt Thomas Allé fremlægges til godkendelse. Projektet omfatter etablering af 18 nye parkeringspladser, skybrudssikring og udskiftning af træer. Finansieringen foreslås at ske, dels ved en omdisponering af 1,0 mio. kr. fra skybrudspakken 2018, dels ved disponering af 1 mio. kr. fra Task Force puljen.

Beslutning

Et flertal (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Anja Camilla Jensen og Ruben Kidde) i By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at det fremlagte projektforslag for parkeringsprojektet på Sankt Thomas Allé godkendes,
2. at projektet finansieres med 1,0 mio. kr. fra Task Force puljen,

Et mindretal (Balder Mørk Andersen og Thyge Enevoldsen) i By- og Miljøudvalget stemte imod parkeringsdelen af projektet i 1. at-punkt og imod 2. at-punkt.

By- og Miljøudvalget indstiller,

3. at der omdisponeres 1,0 mio. kr. fra skybrudspakken for 2018 til anlæg af skybrudssikring på Sankt Thomas Allé,
4. at 5 ældre og 1 yngre træ på Sankt Thomas Allé udskiftes, og
5. at cykelparkeringen i projektforslaget optimeres, således at der tilvejebringes flere cykelparkeringspladser.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at det fremlagte projektforslag for parkeringsprojektet på Sankt Thomas Allé godkendes,
2. at projektet finansieres med 1,0 mio. kr. fra Task Force puljen,
3. at der omdisponeres 1,0 mio. kr. fra skybrudspakken for 2018 til anlæg af skybrudssikring på Sankt Thomas Allé og
4. at 5 ældre og 1 yngre træ på Sankt Thomas Allé udskiftes.

Sagsfremstilling

Parkeringsprojektet på Sankt Thomas Allé fremlægges som det første parkeringsprojekt af de nævnte projekter i den foregående sag om disponering af midler til etablering af 200 parkeringspladser i 2018.

Projektforslaget

Parkeringsprojektet på Sankt Thomas Allé er tænkt sammen med et klimatilpasningsprojekt, for på den måde at sikre flere parkeringspladser, såvel som skybrudssikring og et grønnere vejprofil.

Etableringen af flere parkeringspladser sker ved at ændre skråparkeringen til vinkelret parkering samtidig med, at der optimeres på de træer, der er på vejen. Ændringen betyder, at det kan være nødvendigt at skulle manøvrere lidt ekstra ved ind- og udkørsel af den enkelte parkeringsbås, men har ellers ingen negative konsekvenser.

Der er i dag 69 parkeringspladser på vejen. Med den nye udformning er det muligt at optimere antallet af pladser, og der vil derfor fremover blive plads til i alt 87 parkeringspladser. De 18 ekstra parkeringspladser, der etableres i projektet, er i tråd med den besluttede målsætning om etablering af 200 flere parkeringspladser på terræn i indeværende år, og tæller med i opfyldelsen af denne målsætning.

Skybrudsprojektet

Skybrudsprojektet er et forsinkelsesprojekt, hvor målet med anlægget er at tilbageholde og forsinke så meget regnvand som muligt, før det når til kloakken. På denne måde udnyttes den eksisterende kapacitet i den eksisterende kloak i spidsbelastningsperioder bedre og risikoen for oversvømmelser i tilfælde af skybrud mindskes.

Konkret gøres det ved, at regnvand fra vejen og fortovet føres til flere regnvandsmagasiner, på såvel den østlige, som vestlige side af vejen. Regnvandet ledes igennem træbedene og er på den måde med til at vande træerne. Vejen falder fra midten af vejen ned mod henholdsvis Gammel Kongevej og Frederiksberg Allé. Det betyder, at vandet som opsamles ledes gennem træbedene mod de nedgravede opsamlingsmagasiner i hver ende af vejen. Fra de sidste magasiner ledes vandet via en regulator til de to træer mod Gammel Kongevej, samt ned mod de to træer mod Frederiksberg Allé. På den måde genbruges regnvandet til automatisk vanding af træerne. Projektet er dimensioneret til at kunne indeholde i alt ca.

110 m³ regnvand, hvilket vil blive taget i brug ved en 100 års hændelse. Når regnvandsmagasinet er fuldt, sker der overløb til kloakken.

Beplantning

Flere af træerne på vejen er allerede fældet og der skal således plantes nye træer. Derudover foreslås det, at de 2 ældre træer ved Gammel Kongevej (13 og 14), det ældre træ ved nr. 3-15 (5) og de 2 ældre træer ved Sankt Thomas Plads (1 og 2), samt det yngre eksisterende træ (11) fældes og erstattes med nye træer. Fældningen af de eksisterende træer er nødvendig, da træerne enten er syge eller mistrives. Der er foretaget en vurdering af træerne, som fremgår af bilag 2, da de 5 ældre træer er over 25 år gamle. Lokalplan nr. 79 er gældende for vejen, men har ingen bestemmelse om træer over eller under 25 år. Træerne er dermed ikke beskyttet af lokalplan.

Beboerhøring

Der vil blive foretaget en høring af beboerne i området. Høringen vil ske via udsendelse af orienteringsbrev med mulighed for kommentering.

Såfremt der indkommer væsentlige indsigelser i forbindelse med høringen, vil projektforslaget blive tilpasset og forelagt på ny.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at dette parkeringsprojekt vil bidrage til at opnå kommunens overordnede målsætninger om 200 flere parkeringspladser i 2018, såvel som til den overordnede målsætning om bedre skybrudssikring. Derudover vil det skabe et grønt og mere attraktivt byrum end det, som findes i dag.

Økonomi

Det samlede projekt vurderes at koste 2,0 mio. kr. 1,0 mio. kr. finansieres af Task Force Puljen til etablering af 200 flere parkeringspladser i 2018. Udover driftsmidlerne, som er afsat til dette projekt, finansieres 1,0 mio. kr. af puljen til Grønne veje i det østlige Frederiksberg (takstfinansieret), som vedtaget i skybrudspakken 2018. Dette påvirker ikke den disponering, som er beskrevet i sagen om takstfinansierede projekter i Skybrudspakke 2018, den er stadig gældende, men inkluderer nu også projektet på Sankt Thomas Allé inden for det samme budget/bevilling.

Gennemførelsen af projektet medfører ikke øgede udgifter til drift.

De takstfinansierede skybrudsmidler har ikke betydning for anlægsrammen.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
JBS/BR

Bilag

Bilag 1 - Sankt Thomas Allé - Afmærkningsplan

Bilag 2 - Vurdering af træer

Punkt 53: Disponering af pulje til vedligeholdelse af de frederiksbergiske kirkegårde

04.31.09-G01-1-18

Resume

Der er i anlægsbudgettet for 2018 afsat en pulje på 1,0 mio. kr. til vedligehold af de tre frederiksbergiske kirkegårde. Beløbet foreslås anvendt til fortsættelse af den genopretning, der startede i 2010, og vil hovedsageligt foregå på Solbjerg Parkkirkegård og Søndermark Kirkegård.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog, at puljemidler på 1,0 mio. kr. til vedligeholdelse af de frederiksbergiske kirkegårde anvendes som foreslået.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at puljemidler på 1,0 mio. kr. til vedligeholdelse af de frederiksbergiske kirkegårde finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018 anvendes som foreslået.

Sagsfremstilling

1. januar 2010 overtog Frederiksberg Kommune ansvaret for de tre frederiksbergiske kirkegårde fra Frederiksberg Begravelsesvæsen. Overtagelsen omfattede henholdsvis Frederiksberg Ældre Kirkegård, Solbjerg Parkkirkegård og Søndermark Kirkegård samt krematoriet på Søndermark Kirkegård. Opgaverne kommunen overtog vedrører dels myndighedsbehandling og borgerbetjening, begravellesydelser m.v., men også drift, vedligeholdelse og anlæg af kirkegårdene. Kirkegårdene var ved overtagelsen nedslidte - dette gjaldt dog særligt Solbjerg Parkkirkegård og Søndermark Kirkegård, hvor der i en længere periode ikke havde været råd til nedlæggelse af udløbne gravsteder, og hvor stier, flisegange og adgangsveje ikke havde været vedligeholdt i mange år, og hvor der derfor var risiko for faldskader m.v. Kommunen har derfor siden overtagelsen søgt at genoprette de meget nedslidte kirkegårde, så de igen fremstår vedligeholdte.

Dele af Solbjerg Parkkirkegård overgår til offentlig park i 2020, idet det er forventningen, at hele Solbjerg Parkkirkegård vil være overgået til offentlig park i 2050. Se hvad der overgår til park i 2020 på bilag C.

De tre frederiksbergiske kirkegårde bruges i dag herudover aktivt som nærrekreative friarealer i lokalområderne.

Genopretningsudgifterne til kirkegårdene har siden 2010 været store, og beløbet til vedligeholdelse er faldet i perioden, til trods for at vedligeholdelsesniveauet er steget. I budget 2018 er der bevilget 1 mio. kr. i puljemidler til nedenstående vedligeholdelsesindsatser. Målet med den fortsatte indsats er at få vedligeholdte og attraktive kirkegårde, kombineret med muligheden for en fremtidig billigere og mere effektiv drift af arealerne.

De samlede vedligeholdelsesarbejder i 2018 omfatter arbejder på Solbjerg Parkkirkegård og Søndermark Kirkegård. Der er fortsat behov for at renovere flisestier, adgangsveje, nedlæggelse af unødvendige stier på Solbjerg Parkkirkegård og Søndermark Kirkegård. Derudover skal der plantes takshæk på Solbjerg Parkkirkegård, som forberedelse til opdelingen af arealerne til henholdsvis park og kirkegård i 2020. Se bilag A og B.

Konkret omfatter arbejderne i 2018 etablering af adskillelse mellem 2020 og 2050 områder på Solbjerg Parkkirkegård (Bilag B):

- Forberedelse til og plantning af ca. 350 meter takshæk

samt omlægning af stier og belægning på Søndermark Kirkegård (Bilag A):

- Afd. 6. Renovering af overfladebelægning til slotsgrus
- Afd. 7. Genopretning af flisegange til nye gange
- Afd. 2. Stedvis genopretning af flisegange.

Det er forventningen, at de afsatte midler er tilstrækkelige til de planlagte arbejder. I fald arbejderne måtte blive dyrere, vil arbejderne blive udført i den ovenfor nævnte prioriterede rækkefølge.

Der arbejdes endvidere på udarbejdelsen af en udviklingsplan for Solbjerg Parkkirkegård, som forelægges politisk senere i 2018.

By- og Miljøområdets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at der med de afsatte puljemidler vil kunne igangsættes de planlagte arbejder på kirkegårdene. De indkomne tilbud vil vise, om der er tilstrækkelige midler til alle genopretningsplaner i 2018.

Økonomi

Der er i budgettet for 2018 afsat 1 mio. kr. i puljemidler til vedligehold af kirkegårde. Midlerne anvendes til genopretning af stier og hækplantning.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/PT

Bilag

Bilag B. Genopretning af Solbjerg Parkkirkegård 2018

Bilag A. Genopretning af Søndermark Kirkegård 2018

Bilag C. Overblik over 2020 og 2050 arealer på Solbjerg Parkkirkegård

Bevillingsskema pulje til kirkegårde

Punkt 54: Forslag om at fjerne hegnet i midterrabbatten på Roskildevej

04.01.09-G01-7-18

Resume

I forbindelse med budgetaftalen for 2018, blev der vedtaget et effektiviseringsforslag om udskiftning af beplantningen i midterrabbatten på Roskildevej. I den forbindelse foreslås det samtidigt at fjerne trådhegnet på strækningen mellem Dalgas Boulevard og Skellet.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at godkende forslag om nedtagning af hegnet i midterrabbatten på Roskildevej på strækningen mellem Dalgas Boulevard og Skellet.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at forslag om nedtagning af hegnet i midterrabbatten på Roskildevej på strækningen mellem Dalgas Boulevard og Skellet godkendes.

Sagsfremstilling

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018, blev der vedtaget et effektiviseringsforslag om udskiftning af beplantningen i midterrabbatten på Roskildevej til en blomsterblanding, som kræver mindre pleje og slåning end den nuværende græsbeplantning. Det reducerer antallet af gange området skal vedligeholdes/slås og medfører en besparelse på afspærring. Derudover vil det være en fordel for trafikanterne, fordi vedligeholdelsen af vejen er forholdsvis uhensigtsmæssig, og til gene for trafikafviklingen. Det skyldes bl.a., at der skal vedligeholdes og afspærres i begge retninger grundet hegnet midt i midterrabbatten.

I forbindelse med gennemførelse af effektiviseringsprojektet er der derfor foretaget en samtidig trafik- og sikkerhedsmæssig vurdering af betydningen af at fjerne hegnet i midterrabbatten. Vurderingen er, i samråd med politiet, at hegnet kan fjernes, ligesom man har gjort det på københavnersiden. Københavns Kommune har allerede for flere år siden fjernet hegnet på deres del af Roskildevej, videre ud af byen. En strækning hvor vejforløbet har stort set samme karakter som på frederiksbergsiden. Derudover er der i forvejen tre sikre og regulerede krydsningsmuligheder ved Sofus Francks Vænge, Nordens Plads og Skellet.

En fjernelse af hegnet vil betyde at arbejdet med såvel udskiftning af jord, tilplantning og efterfølgende drift vil kunne gennemføres både hurtigere og med et pænere resultat fremadrettet. Derudover vil det bidrage til at opnå den ønskede økonomiske effektivitet og sikkerhedsforbedring for de medarbejdere, der vedligeholder midterrabbatten.

By- og Miljørådets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at fjernelsen af hegnet vil bidrage til kommunens grønne udtryk og betyde en forskønnelse af området i sommerhalvåret. Det vurderes ikke at få negativ betydning for trafiksikkerheden, men til gengæld vil det forhøje sikkerheden for gartnerne.

Økonomi

Forslaget medfører ingen ekstra udgifter, idet hegnet vil kunne nedtages samtidig med den 1. udskiftning af jorden i midterrabbatten.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/PT

Punkt 55: Disponering af pulje til offentlige legepladser 2018

04.03.00-G01-2-18

Resume

Der er i anlægsbudgettet for 2018 afsat en pulje på 1,4 mio. kr. til at renovere og løfte legepladser kvalitetsmæssigt. Beløbet foreslås anvendt til nytænkning, renovering og udvidelse af legepladsen Femte Juni Plads ved Grøndalsengen. I sagen anmodes om godkendelse af disponering af puljemidlerne på 1,4 mio. kr. til renovering og løft af legepladsen på Femte Juni Plads. Samtidig forelægges en alternativ disponering, som inkluderer en renovering af legepladsen på Kejserinde Dagmars Plads.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet de udbad sig en redegørelse for en eventuel anlæggelse af legepladsen på Femte Juni Plads i to etaper.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at puljemidlerne på 1,4 mio. kr. til offentlige legepladser finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018 disponeres til renoveringen af Femte Juni Plads som beskrevet.

Sagsfremstilling

Der er i budget for 2018 afsat et ekstraordinært stort puljebeløb på 1,4 mio. kr. til at renovere og løfte kommunens legepladser kvalitetsmæssigt. Puljebeløbet prioriteres ud fra det i 2017 gennemførte servicetjek af samtlige offentligt tilgængelige legepladser, som blev udarbejdet til budgetforhandlingerne for 2018, samt ud fra den årlige hovedinspektion af kommunens offentlige lege- og motionspladser. En sammenfatning af servicetjekket af samtlige offentligt tilgængelige legepladser er vedlagt i bilag 1, til orientering. Bilaget er opdateret i forhold til udførte arbejder på de offentlige legepladser siden servicetjekket. Det fulde servicetjek er vedlagt i bilag 2.

I de politiske bemærkninger i budgetaftalen for 2018 er der lagt vægt på at investeringerne i bylivet i højere grad skal ske med inddragelse af de mennesker, der bor, arbejder og bruger byen. For at skabe mest effekt for pengene skal borgerinddragelse, frivillighed og nye måder at samarbejde på tænkes ind i renoveringen af lege- og motionspladserne. Af servicetjekket fremgår, at der er et stort renoveringspotentiale for henholdsvis legepladsen Femte Juni Plads og legepladsen Kejserinde Dagmars Plads.

Femte Juni Plads

Samskabelsesforløb

Forvaltningen har i slutningen af 2017 arbejdet med et samskabelsesforløb, med borgerinddragelse i forhold til en tænkt renovering af legepladsen Femte Juni Plads, og erfaringerne herfra vil fint kunne bruges ved renovering af andre legepladser og grønne områder.

Der blev foretaget en række konkrete tiltag med forskellige former for involvering, som interview, spørgeskema, observation af brugere, større grad af inddragelse af andre forvaltningsområder, herunder Børne- og Ungeområdet, event på legepladsen med børnehavebørn, samt opstilling af en ønskebænk, hvor brugerne kunne byde ind med idéer. Brugernes har taget positivt imod alle tiltagene, og der er opnået stor indsigt i brugernes ønsker og holdning til legepladsen sammen med mange konkrete input til, hvordan legepladsen kan udvikles og give større legeværdi for børnene.

Det er således foreslået, at der skal være:

- Klatretårn til større børn, og gerne noget med en stor rutsjebane
- Steder hvor man kan gemme sig lidt i legen
- Udsigt til S-toget - enten via et stort "vindue" eller et tårn man kan løbe op i når man hører toget er på vej
- Togbane
- Mere åbent overfor omgivelserne, men stadig lukket så børn kan lege uden at forvilde sig ud
- Flere siddemuligheder til de voksne
- Lys til mørke vintereftermiddage
- Til de små, stor sandkasse med legehuse i, karuseller og gynger

En af de vigtige observationer var at mange børn gerne vil lege sammen samtidigt på et redskab, fx. den meget populære cykelkarrusel med plads til 6 børn.

Renovering af legepladsen

Brugernes mange idéer og input til legepladsen 5. juni Plads samt den større pulje i år bevirker, at det foreslås at prioritere midlerne til en omfattende renovering af legepladsen Femte Juni Plads i 2018. Herunder en ændring af rammen for pladsen, idet de ekstra midler samtidig muliggør en mindre udvidelse af legepladsen. En udvidelse der ellers ikke ville

være mulig med den normale puljestørrelse. Legepladsen er meget brugt, og den vurderes som en af de legepladser, som trænger mest til renovering og nytækning. Det fremgår også af servicetjekket i bilag 1.

Ved renoveringen foreslås det at inddrage brugernes ønsker, herunder en ændring af den udvendige ramme om legepladsen, så den ikke er så gemt for omgivelserne samt et nyt og mere spændende layout for legepladsen med udskiftning af de mange slidte redskaber og underlag. Dette gælder også drikkefontænen. Enkelte redskaber, der ikke trænger til udskiftning, beholdes eller anvendes andre steder.

Ved ændring af rammerne for legepladsen vil det også være muligt at indrette en afdeling for de lidt større børn. Den nuværende kantede indramning af legepladsen, ændres til en halvcirkulær ramme, der passer bedre ind i hele hovedaksen omkring Femte Juni Plads. Den foreslåede renovering kan gennemføres for det bevilgede beløb på 1,4 mio. kr.

Alternativ disponering

Alternativt kan legepladsen på Kejserinde Dagmars Plads prioriteres, da den også trænger til renovering. Denne legeplads er arealmæssigt kun halvt så stor som Femte Juni Plads legepladsen, og den vil derfor kunne renoveres for 0,6 mio. kr. Her vil der kunne iværksættes en tilsvarende borgerinddragelse, som der er sket på Femte Juni Plads legepladsen.

Hvis udvalget finder, at Kejserinde Dagmars Plads skal prioriteres i 2018, foreslås de resterende midler på 0,8 mio. kr. anvendt til en mindre omfattende renovering af legepladsen på Femte Juni Plads.

Forvaltningen vil, når der er udarbejdet et udkast til plan og design, forelægge dette for udvalget i løbet af foråret.

By- og Miljørådets vurdering:

By- og Miljørådet vurderer, at den foreslåede renovering og nyindretning af legepladsen 5. Juni Plads bedst vil bidrage til ønsket om bedre og flere legepladser på Frederiksberg. Legepladsen vil blive lidt større, så den kan rumme et større aldersspektrum af børn samtidig med, at den får et efterspurgt og tiltrængt kvalitetsmæssigt løft.

Økonomi

Der er i budget 2018 bevilget 1,4 mio. kr. i puljemidler, som i sagen disponeres til udvidelse og nyindretning af legepladsen på Femte Juni Plads.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/PT

Bilag

Bilag 1 Sammenfatning af servicetjek

Bilag 2 Servicetjek af samtlige offentlige legepladser mv

Bevillingsskema pulje til offentlige legepladser 2018

Punkt 56: Disponering af pulje til tilplantning af nye vejtræer 2018

04.01.11-G01-2-18

Resume

Vejtræer rammes løbende af sygdomme, af ælde eller bliver påkørt. Derfor er det nødvendigt med en løbende udskiftning. Der afsættes årligt en pulje til efterplantning af vejtræer, herunder forbedring af plantehuller. Udvalget skal tage stilling til disponeringen af puljemidlerne på 1 mio. kr. til efterplantning af vejtræer og forbedring af plantehuller i 2018.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog, at puljemidlerne på 1 mio. kr. til vejtræer disponeres til genplantning af vejtræer, herunder til forbedring af plantehullerne på Nordre Fasanvej.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at puljemidlerne på 1 mio. kr. til vejtræer finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018 disponeres til genplantning af vejtræer, herunder til forbedring af plantehullerne på Nordre Fasanvej

Sagsfremstilling

Træer er en markant del af det frederiksbergske bybillede. Det er et mål i Frederiksbergstrategien at sikre og videreudvikle byens unikke identitet og særlige stemning blandt andet med byens mange træer, og at målet med at gøre byen grønnere sker ved at plante flere træer.

Med det store antal træer, som Frederiksberg har, er det naturligt, at der er en stor udskiftning i bestanden. De seneste år har det på grund af artsspecifikke sygdomme, saltskader m.v. været nødvendigt at fælde et stigende antal træer. Der fældes ca. 80-100 træer om året, på grund af sygdomme, salt, svækkelse i grenstruktur m.v.

Med puljemidlerne vil det være muligt at opretholde antallet af vejtræer. Der fældes løbende træer hen over sæsonen, herudover gennemgår forvaltningen hvert år i august/september måned alle vejtræer på Frederiksberg for at vurdere træbestandens sundhedstilstand. I løbet af forårmånederne og ved gennemgangen i sensommeren registreres der årligt 80-100 træer, der på grund af dårlig sundhedstilstand skal erstattes med nye træer. Træerne vil blive erstattet med nye træer i efteråret/vinteren, mens de svækkede træer fældes løbende. Som noget nyt vil forvaltningen søge at etablere plantehullerne allerede ved fældningen, således alle plantehuller er klar til nye træer i træplantningssæsonen i efteråret/vinteren 2018.

De 0,5 mio. kr. af puljemidlerne vil således blive anvendt til erstatning af de træer, der vil blive fældet i løbet af 2018, samt til forbedring af deres plantehuller.

De resterende 0,5 mio. kr. vil blive anvendt til nye træer, og til at forbedre plantehullerne for træerne på Nordre Fasanvej. De forbedrede træhuller vil give træerne på Nordre Fasanvej væsentligt bedre vækstforhold. De nyplantede træer vil derfor have langt bedre mulighed for en god og sund tilvækst, hvilket vil resultere i en træække med større og stærkere træer end de nuværende.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at disponeringen som foreslået ovenfor vil medvirke til at fastholde Frederiksberg Kommunes unikke identitet og grønne byrum.

Økonomi

I budget 2018 er der bevilget 1 mio. kr. i puljemidler til nye vejtræer og forbedring af plantehuller. Sagen omhandler derfor alene By- og Miljøudvalgets disponering af puljen.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/SV/DRP

Bilag

Bevillingsskema pulje til tilplantning af nye vejtræer 2018

Punkt 57: Norsvej 6/Sveasvej 5, Beboelse i spidsloft i mansardtag incl. store tagudskæringer og store ovenlys

02.34.00-P19-151-17

Resume

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om dels at opsætte altaner på facade og i mansardtagets nedre del og dels at udvide ejendommens eksisterende beboelse i mansardtaget op i spidsloft, herunder etablering af store tagudskæringer til ekstra privat udeopholdsareal og store ovenlys i mansardtagets øvre del. Ejendommen har med en SAVE-værdi på 4 høj bevaringsværdi,

Efter udvalgets besigtigelse af ejendommen har ansøger ændret i projektet og ladet altaner i mansardtagets nedre del erstatte af franske altaner. Der søges stadig udvidelse op i spidsloftet med store tagudskæringer og store ovenlys og der søges stadig altaner på facade. Sagen forelægges udvalget for stillingtagen til store tagudskæringer, store ovenlys, beboelse i spidsloftet samt - såfremt der tilladelse beboelse i spidsloftet - desuden dispensation fra P-krav på 2 pladser mod indbetaling til P-fonden. .

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at der gives tilladelse til de ansøgte ændringer i øvre del af mansardtaget, idet ovenlysvinduerne reduceres mest muligt i størrelse, og idet at der lægges vægt på bebyggelsens placering og altanernes begrænsede synlighed fra omgivelserne,
2. at der kan gives tilladelse til udvidelse af beboelse op i spidsloftet,
3. at der dispenseres fra parkeringskrav på 2 pladser mod indbetaling til P-fonden.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller

1. at der gives afslag på de ansøgte ændringer i øvre del af mansardtaget ved spidslofter efter Byggelovens § 6D stk. 1, idet de store tagudskæringer (tagterrasser) og store ovenlys i tagfladen vil medføre, at ejendommen får en sådan konkret ydre udformning, at der ikke opnås en god helhedsvirkning med omgivelserne,
2. hvorvidt udvalget principielt kan tillade udvidelse af beboelse op i spidsloftet på den betingelse, at beboelsen i spidsloftet gives et mere beskedent ydre udtryk, idet at de store tagudskæringer (tagterrasser) udgår af projektet, og at de store ovenlysvinduer reduceres mest muligt i størrelse.
3. at såfremt der tillades udvidelse af boligarealet op i spidsloftet med 346 m², dispenseres der fra parkeringskrav på 2 pladser, mod indbetaling til P-fonden.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget besigtigede ejendommen den 22. januar 2018. På udvalgsmøde samme aften blev sagen udsat efter drøftelse.

Udvalget bad forvaltningen få afklaret, hvad ansøgers udtalelse ved besigtigelsen om forskellige optioner drejede sig om.

Ansøger har efter besigtigelsen oplyst forvaltningen, at der ikke længere tænkes i forskellige optioner, men at ansøgningen i stedet er ændret. Ansøger har derfor den 29. januar 2018 fremsendt et tillæg til tidligere ansøgning, hvori det præciseres, at der for mansardtagets nedre del ikke længere søges om altaner, men kun om franske altaner.

Det betyder, at 10 altaner i mansardtagets nedre del er udgået af projektet og erstattet af 10 franske altaner. Der søges stadig om udvidelse op i 4. etage med store tagudskæringer og store ovenlys til gade og gård, Der søges også stadig om 6 altaner på facade.

Derudover gøres opmærksom på, at inddragelse af uudnyttet tagareal i spidsloftet til ekstra boligbruttoetageareal på 346 m² medfører krav om etablering af 2 parkeringspladser, alt jvf. LP13 pkt. 5.6 om at "Der skal udlægges 1 parkeringsplads pr. 150 m² boligbruttoetageareal", Da der ikke kan anlægges 2 pladser på egen grund ansøges om dispensation mod indbetaling til P-fond. Jvf. gældende takstblad drejer det sig om 262,020 kr. pr. plads i konstruktion, ialt 524.040 kr. Dispensation fra parkeringskravet udgør nyt pkt 3 under "Indstilling".

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 27. november 2017 sagen, da de anmodede om en besigtigelse. Besigtigelsen er planlagt til mandag den 22. januar 2018.

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøområdet har modtaget ansøgning fra andelsboligforeningen Sveahus om at opsætte 10 altaner i mansardtaget til de 8 lejligheder i dette beboelseslag samt 6 altaner på facade til de underliggende lejligheder, der ikke har altan i forvejen. Ingen altaner vender til gaden. Udover dette søges der også om at udvide 7 af de 8 eksisterende lejligheder i mansardtaget op i spidsloftet, herunder at etablere ekstra udeopholdsareal til lejlighederne i mansardtaget i form af store tagterrasser og store ovenlys i tagfladen ved spidslofter til både gade og gård.

Bebyggelsen består af 3 selvstændige ejendomme samlet om et smukt indrettet gårdrum. Bygning A er beliggende Sveasvej 5, Bygning B Norsvej 6B vinkelret i det fælles gårdrum og Bygning C på Norsvej 6-6A. Alle bygningerne har boliger i 4 etager, (st. - 3. sal) hvor mansard-etagen udgør den 4. etage (3. sal). Bebyggelsen har en SAVE-værdi på 4, og er beliggende i et i kommuneplanen udpeget bevaringsværdigt kulturmiljø. De 3 ensartede bygninger er udført med mansardtag, der er karakteriseret ved en næsten lodret nedre del med kviste og en øvre skrånende tagflade uden væsentlige gennembrydninger. Mansardtaget er en markant tagopbygning fordi både nedre del og øvre del er synlige tagflader, i modsætning til f.eks københavnertaget, hvor øvre del af taget er næsten vandret.

Altaner

En del lejligheder på 1. og 2. sal har allerede altaner. Ansøger oplyser, at de nye altaner på facaden og til lejlighederne i mansardtaget vil blive udført som de eksisterende altaner. Altanvejledningen overholdes både for de 6 altaner på facade og de 10 altaner i mansardetagen, der er givet en lidt mindre dybde end altanerne på facaden.

Beboelse i spidsloftet incl store tagudskæringer og store ovenlys til gade og gård

Over lejlighederne i mansarden på 4. etage er der uudnyttet spidsloft, som ønskes inddraget til lejlighederne i mansardtaget. I bygning A og C ønskes i alt 6 lejligheder i mansarden udvidet opad, mens man i bygning B ønsker 1 ud af 2 lejligheder i mansarden udvidet op i spidsloftet, til gengæld i hele spidsloftets længde. Det betyder samlet, at 7 af ialt 8 lejligheder i mansarden udvides op i spidsloftet og bliver i 2 etager. Inddragelse af spidsloftet til beboelse vil udgøre ejendommens 5. boligetage.

Eksisterende lejligheder i mansardtaget har et bruttoetageareal fra 92-108 m². De 6 udvidelser i bygning A og C bliver imellem 41-50 m², mens udvidelsen i bygning B er på 82 m². Efter udvidelser vil de 6 kommende 2- etagers lejligheder i bygning A og C få et bruttoetageareal fra 138-150 m². Lejligheden i bygning B, der inddrager hele loftet i bygning B, vil få et bruttoetageareal på 182 m². Boligbruttoetagearealet øges således med ialt ca. 346 m².

Spidslofterne indrettes med adgang fra eksisterende 4. etage (3. sal) til værelse, stue og til de ekstra private udeopholdsarealer på 10 m² pr. bolig.

Ansøger oplyser, at udvidelsen op i taget hænger sammen med forestående tagudskiftning af det eksisterende tegltag, der er rødt på 5 af de 6 tagflader, og sort på dens sidste tagflade til gaden på bygning A mod Sveasvej. Tagkonstruktionen vil i følge ansøger blive ombygget til brandsikker konstruktion, blive efterisoleret iht. gældende krav og der vil blive oplagt nye tagsten.

Udvidelse op i spidsloftet vil blive 5. beboelseslag, hvilket overskrider kommuneplanrammen, der fastlægger beboelse i maks. 4 etager. Forvaltningen har oplyst ansøger om, at ansøgningen herom vil blive forelagt til udvalgets afgørelse såfremt den fastholdes, samt anbefalet at projektet i den forbindelse justeres til en mere beskeden udformning uden store tagudskæringer, og med ovenlys i mindre omfang.

Store tagudskæringer i øvre mansardtag er ikke i overensstemmelse med "Din Nye Altan- Fra idé til ibrugtagning", idet der i vejledningen ikke er givet mulighed for tagudskæringer i spidslofter.

Da der ikke er tale om nye boligenheder i spidsloftet, men i stedet udvidelse af eksisterende boliger med 124 m², indgår der i denne sag ikke krav om større opholdsareal eller krav om parkeringspladser og derfor heller ikke vurdering iht. kriterierne for boligfortætning.

Regelgrundlag

Kommuneplan 2017 Rammerne pkt. 6.B.11 angiver maksimalt etageantal 4

Kommuneplan 2017 Ejendommen er beliggende i bevarende kulturmiljø

Kommuneplan 2017 Ejendommen er udpeget som bevaringsværdig med SAVE værdi 4

Lokalplan 13, underområde I med anvendelse til boligformål. Der er ingen bevarende bestemmelser. Pkt. 5.1 bestemmer at "I underområde I må der ikke opføres nybebyggelse bortset fra mindre tilbygninger til eksisterende bebyggelse, skure og lignende, før der er fastsat nærmere bestemmelser herom i supplerende lokalplan."

Byggelov §6D stk.1 "Kommunalbestyrelsen kan gøre en tilladelse efter byggeloven afhængig af, at bebyggelsen får en sådan ydre udformning, at der i forbindelse med dens omgivelser opnås en god helhedsvirkning. "

BR15

By- og Miljøområdets vurdering
Altaner

De 10 altaner i mansardtaget er i overensstemmelse med altanvejledningen og vil derfor kunne tillades, og denne del af ansøgningen, kræver derfor ikke udvalgets stillingtagen.

Beboelse i spidsloftet incl store tagudskæringer og store ovenlys til gade og gård

For den del af ansøgningen, der drejer sig om beboelse i 5. lag, store tagudskæringer og store ovenlys i mansardtagets øvre del, spidsloftet, er det By- og Miljøområdets vurdering, at de store tagudskæringer og store ovenlys i taget i den bevaringsværdige bygning vil få væsentlig betydning for oplevelsen af området. Ændringerne vurderes i placering, udformning og størrelse ikke at passe ind i det bevaringsværdige kulturmiljø som ejendommen ligger i, ej heller at være afstemt med ejendommens beliggenhed, ejendommens samlede udtryk og tagfladernes enkelhed.

Der er i vurderingen lagt vægt på intentionen bag kommuneplanrammen på 4 etager, intentionen bag udpegningen af området som bevaringsværdigt kulturmiljø og udpegningen af ejendommen som bevaringsværdig med SAVE 4, som er at bevare områdets og ejendommens eksisterende karakter og ikke påføre ejendommene kvalitetsforringende ændringer. Dertil kommer, at intentionen i altanvejledningen er at sikre, at de bevaringsværdige bygningers facader og tage ikke forringes.

Det er forvaltningens vurdering, at det bevaringsværdige kulturmiljø - ifald der tillades store tagudskæringer og store ovenlys i spidsloftet - vil få tilført et kvalitetsforringende og for området meget fremmedartet udtryk, der ikke bidrager til en god helhedsvirkning i forhold til andre bygninger i området, hvor de store tagflader op mod kip normalt fremstår uden store udskæringer og uden store ovenlys.

Det er også forvaltningens vurdering, at en tilladelse til de ansøgte store ændringer i tagfladen vil danne præcedens for området og for andre dele af Frederiksberg, der som dette område er uden bevarende lokalplanbeskyttelse. Endeligt vurderes det, at store tagudskæringer i tagets øvre del i beboelsesejendomme vil medføre væsentlige kvalitetsforringelser i bevaringsværdig bebyggelse, hvorfor denne specifikke type af tagterrasse ej heller er en mulighed blandt altanvejledningens anbefalinger.

By- og Miljøområdet anbefaler derfor, at der ikke gives tilladelse de ansøgte ændringer i tagfladen ved spidslofter efter Byggelovens § 6D stk. 1, idet de store tagudskæringer og store ovenlys i tagfladen vil medføre, at ejendommen får en sådan konkret ydre udformning, at der ikke opnås en god helhedsvirkning med omgivelserne.

By- og Miljøområdet indstiller, at udvalget i stedet tager stilling til, hvorvidt der kan tillades udvidelse af beboelse op i spidsloftet på den betingelse, at beboelsen i spidsloftet gives et mere beskedent ydre udtryk i form af, at de store tagudskæringer udgår af projektet, og at de store ovenlysvinduer reduceres mest muligt i størrelse.

Økonomi

Dispensation fra parkeringskrav på 2 pladser udløser, at ejer indbetaler ialt 524.040 kr til P-fonden, jvf. gældende takstblad.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/LR

Historik

Indstilling 27. november 2017, pkt. 406:

By- og Miljøområdet indstiller

1. at der gives afslag på de ansøgte ændringer i øvre del af mansardtaget ved spidslofter efter Byggelovens § 6D stk. 1, idet de store tagudskæringer (tagterrasser) og store ovenlys i tagfladen vil medføre, at ejendommen får en sådan konkret ydre udformning, at der ikke opnås en god helhedsvirkning med omgivelserne,
2. hvorvidt udvalget principielt kan tillade udvidelse af beboelse op i spidsloftet på den betingelse, at beboelsen i spidsloftet gives et mere beskedent ydre udtryk, idet at de store tagudskæringer (tagterrasser) udgår af projektet, og at de

store ovenlysvinduer reduceres mest muligt i størrelse.

By- og Miljøudvalget, 27. november 2017, pkt. 406:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet de anmodede om en besigtigelse.

Indstilling 22. januar 2018, pkt. 28:

By- og Miljøområdet indstiller

1. at der gives afslag på de ansøgte ændringer i øvre del af mansardtaget ved spidslofter efter Byggelovens § 6D stk. 1, idet de store tagudskæringer (tagterrasser) og store ovenlys i tagfladen vil medføre, at ejendommen får en sådan konkret ydre udformning, at der ikke opnås en god helhedsvirkning med omgivelserne,
2. hvorvidt udvalget principielt kan tillade udvidelse af beboelse op i spidsloftet på den betingelse, at beboelsen i spidsloftet gives et mere beskedent ydre udtryk, idet at de store tagudskæringer (tagterrasser) udgår af projektet, og at de store ovenlysvinduer reduceres mest muligt i størrelse.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 22. januar 2018, pkt. 28:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Bilag

SVEAHUS_Rev ansøgning_20171029_low res.pdf

SVEAHUS_TILLÆG_20180129.pdf

Punkt 58: Tillæg til altanmanualen

02.00.00-G01-38-17

Resume

Frederiksberg Kommune har siden 2006 haft retningslinjer for opsætning af nye altaner på eksisterende etageboligbebyggelse. By- og Miljøområdet fremlægger nu forslag til et tillæg til den gældende altanmanual, for i en tid med fortsat usvækket ønske fra byens borgere om et uderum i byen, at kunne imødekomme en bredere palet af behov, samt præcisere de nødvendige hensyn til eksisterende, bevaringsværdig arkitektur.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller, at det fremlagte forslag til et tillæg til altanmanualen vedtages.

Udvalget imødeser den særskilte sag om lysindfald.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at det fremlagte forslag til et tillæg til altanmanualen vedtages.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om redegørelse for, hvilke altanprojekter, som muliggøres med det forslåede tillæg illustreret med konkrete eksempler. Udvalget anmodede desuden om en særskilt sag med redegørelse for håndtering af lysforhold.

By- og Miljøområdet fremlægger 4 konkrete og repræsentative eksempler på, hvilke type altaner og tagterrasser, der muliggøres med de nye anbefalinger i tillægget til altanvejledningen.

Worsaaesvej 3: Tagterrasse ved brandkam

Eksempel på, hvorledes det fremover vil være muligt at etablere tagterrasse uafhængigt af eksisterende eller nye kviste, i skrå tage mod gårdside og i bebyggelse fra perioden ca. 1850-1930. Der er i den pågældende sag meddelt byggetilladelse i oktober 2003, og således længe før tilblivelsen af den første altanmanual samt i en tid, hvor typen af ansøgninger forekom relativt sjældent. Såfremt nærværende tillæg vedtages, vil en tilsvarende fremtidig ansøgning være i overensstemmelse med retningslinjer for tagterrasser.

Martensens Alle 4-6: Udhængende tagaltaner

Eksempel på, hvorledes det fremover vil være muligt at opsætte udhængende tagaltaner i tilknytning til eksisterende beboelse, og i henhold til specifikke retningslinjer om højdeplacering mod gårdside og i bebyggelse fra perioden ca. 1850-1930. Det viste billede er en fotoillustration udarbejdet i forbindelse med udvalgssagen af 29. februar 2016, hvor By- og Miljøudvalget besluttede at give afslag på de ansøgte tagaltaner. Såfremt nærværende tillæg vedtages, vil en tilsvarende fremtidig ansøgning være i overensstemmelse med retningslinjer for udhængende tagaltaner.

Roarsvej 10-12: Udhængende tagaltaner

Eksempel på, hvorledes det fremover vil være muligt at opsætte udhængende tagaltaner i tilknytning til eksisterende beboelse, og i henhold til specifikke retningslinjer om højdeplacering mod gårdside og i bebyggelse fra perioden ca. 1850-1930. Det viste billede er en fotoillustration udarbejdet i forbindelse med udvalgssagen af 25. september 2017, hvor By- og Miljøområdet i henhold til altanvejledningen anbefalede betydelige justeringer af projektet. Ansøger valgte imidlertid selv at lade tagaltanerne udgå af projektet. Såfremt nærværende tillæg vedtages, vil en tilsvarende fremtidig ansøgning være i overensstemmelse med retningslinjer for udhængende tagaltaner.

Søndre Fasanvej 54, 4. th.: Fritliggende tagterrasse

Eksempel på, hvorledes det fremover vil være muligt at etablere fritliggende tagterrasse i skrå tage, mod gårdside og i bebyggelse fra perioden ca. 1930-1950. Ejendommen er ikke omfattet af lokalplan eller bestemmelser om facadecensur. Idet denne type tagterrasse ikke fandtes beskrevet i den gældende altanvejledning for den pågældende byggeperiode vurderede By- og Miljøområdet, at der ikke fandtes tilstrækkelig hjemmel til at afvise ansøgningen, og vurderede derpå sagen i ansøgers favør. Der blev således meddelt byggetilladelse i februar 2017, i forlængelse af en godkendt loftudvidelse af eksisterende bolig. Såfremt nærværende tillæg vedtages, vil en tilsvarende fremtidig ansøgning være i overensstemmelse med retningslinjer for tagterrasser.

Nyt bilag vedlagt:

"Altanmanual Tillæg Præsentation BMU 190218"

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om redegørelse for, hvilke altanprojekter, som muliggøres med det foreslåede tillæg illustreret med konkrete eksempler. Udvalget anmodede desuden om en særskilt sag med redegørelse for håndtering af lysforhold.

By- og Miljøudvalget udsatte den 15. januar 2018 sagen, idet udvalget anmodede om en præsentation af ændringerne som følge tillægget til altanmanualen og bad om, at forvaltningen undersøgte mulighederne for høring af beboere i samme ejendom.

By- og Miljøområdet vil med en kort præsentation gennemgå de ændringer og tilføjelser, som er indarbejdet i nærværende tillæg til "Din nye altan – fra ide til ibrugtagning".

Muligheder og forudsætninger for høring af beboere i samme ejendom er ved at blive undersøgt af forvaltningen, herunder en nærmere granskning af aktuel praksis i Københavns Kommune. Forvaltningen vil senest den 5. marts 2018 præsentere udvalget for resultatet af disse undersøgelser.

Tidligere sagsfremstilling

Retningslinjerne for opsætning af nye altaner i eksisterende etageboligbebyggelse "Din nye altan – fra idé til ibrugtagning", er et skud på Frederiksberg Kommunes arkitekturpolitiske stamme, og er et nyttigt værktøj i forvaltningens daglige dialog med borgere og rådgivere med henblik på realiseringen af gode altanprojekter. Det massive ønske om altaner er gennem de seneste 10 år steget jævnt, og det har derfor også været nødvendigt løbende at justere og tilpasse retningslinjerne for at imødekomme borgernes ønsker. Dertil har udviklingen vist, at stadigt flere forskellige løsninger kan realiseres under hensyntagen til det særligt Frederiksbergske bybillede. Forløberen for den nuværende altanmanual repræsenterede den første større udfoldning af de nødvendige bygge- og planlovmæssige samt arkitektoniske hensyn. Beslutningen om at udføre den seneste revision, "Din nye altan, fra ide til ibrugtagning", udsprang således af et voksende behov for at følge med tidens udvikling, og på baggrund af erfaringer fra tidligere år at se på nye muligheder indenfor det byggelovmæssigt og arkitektonisk forsvarlige. Derfor vedtog Kommunalbestyrelsen den 26. november 2012 (pkt. 342), at forvaltningen arbejdede frem imod at lempe retningslinjerne for altaner uden at gå på kompromis med byens arkitektoniske kvaliteter.

Efter en længerevarende revideringsproces blev den nuværende altanmanual med titlen "Din nye altan – fra idé til ibrugtagning" offentliggjort i oktober 2013. I 2014 blev ligeledes den reviderede altanmanual indarbejdet i de reviderede lokalplaner 153 (nu 189) "Bevarende lokalplan for Svømmehalskvarteret" og lokalplan nr. 170 (nu 190) "Bevarende lokalplan for et område omkring L.I. Brandes Allé".

Tillæg til "Din nye altan – fra idé til ibrugtagning"

Den 6. juni 2016 gjordes status over erfaringer med "Din nye Altan – fra idé til ibrugtagning", idet By- og Miljøudvalget drøftede en række temaer (pkt. 208), som kunne indgå i en fremtidig revision. Ved udvalgets møde den 19. juni 2017 (pkt. 218) fremlagde By- og Miljøområdet således på baggrund heraf konkrete forslag til, hvilke områder af manualen, som kunne revideres. By- og Miljøudvalget besluttede ved samme lejlighed, at revisionen udarbejdedes som et tillæg til den gældende manual.

Den endelige forslag til et tillæg til altanmanualen blev forelagt udvalget til vedtagelse den 30. oktober 2017 (pkt. 375). Tillægget består i hovedtræk af de følgende nye tiltag:

- Præcisering af den gældende vejlednings anbefalinger om hensyn til den enkelte facades arkitektur, altanens udførsel i det enkelte tilfælde, samt en udfoldning af muligheder for harmonisk, spredt opsætning af altaner i bevaringsværdige sammenhænge.
- Nye muligheder for etablering af tagaltaner og tagterrasser.
- Kort vejledning om håndtering af bevaringsværdige træer i tilfælde af, at altaner i den forbindelse udgør en udfordring.

Udvalget udsatte sagen, idet der ønskedes flere illustrationer. Der er således i nærværende udgave tilføjet illustrationer til forklaring af tekniske emner. Dertil er overskriften på enkelte afsnit ændret til en tydeligere pointering af, at der er tale om nye anbefalinger om tagaltaner og –terrasser, der ikke tidligere har været en mulighed. Der er tilføjet illustrationer til nedenstående punkter:

- A.1 Altanens detaljering - generelle anbefalinger
- A.2 Altanens møde med facaden - generelle anbefalinger
- A.3 Altaners antal og placering

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøområdet præsenterede den 19. juni 2017 udvalget for en række temaer, som kunne indgå i en fremtidig revision af Frederiksberg Kommunes altanmanual. Baggrunden for præsentationen var udvalgets ønske om, at forvaltningen afsøger muligheden for, at den gældende altanvejlednings anbefalinger kan udvides til at imødekomme en bredere palet af altanløsninger. Der blev således præsenteret de følgende forslag til nye anbefalinger:

- Anbefalinger om etablering af tagterrasser, kvistaltaner og udhængende tagaltaner
- Anbefalinger om altanudførsel og mødet med facaden
- Principper for harmoniske altanopsætninger

Forslagene blev præsenteret med udgangspunkt i, at altanvejledningen i sin nuværende form siden vedtagelsen i oktober 2013, har vist sig at være et nyttigt og robust værktøj i dialogen mellem borgere, rådgivere og forvaltning. Dog har erfaringer vist, at der på enkelte områder kan være nye og arkitektonisk forsvarlige muligheder for etablering af udeopholdsrum i tagetager, som ikke er omfattet af den gældende vejledning. Dertil viser andre erfaringer, at det med henblik på kommunens arbejde med bevaringsværdier og fastholdelse af arkitektonisk kvalitet, kan være en yderligere hjælp for borgere og rådgivere, at en række af de forventninger, som stilles til den konkrete udførsel af nye altaner og deres møde med historiske facader, præciseres. Endelig kan det med udviklingen ses, at den seneste vejlednings introduktion af harmonibegrebet som afløser for kolonneprincippet har affødt realiserede projekter, der tilfører de pågældende ejendomme gode helhedsvirkninger, som kan inspirere fremtidige ansøgere.

Nærværende tillæg er struktureret efter emnerækkefølgen i den gældende vejledning, som i fremtidige optryk vil indeholde henvisninger til tillæggets nye anbefalinger:

- A. Nye altaner på etageejendomme opført i perioden ca. 1850-1930
  - A.1 Altanens detaljering - generelle anbefalinger
  - A.2 Altanens møde med facaden - generelle anbefalinger
  - A.3 Altaners antal og placering
  - A.4 Tagterrasse og kvistaltaner i skrå tage mod gården
  - A.5 Udhængende tagaltaner i skrå tage mod gården
- B. Nye altaner på etageejendomme opført i perioden ca. 1930-1950
  - B.1 Tagterrasser og kvistaltaner i skrå tage mod gård og gade
- C. Bevaringsværdige træer

By- og Miljørådets vurdering

Interessen for altaner er fortsat stor på Frederiksberg. Den afspejler et generelt ønske om at højne livskvaliteten mest muligt ved livet i byen, og er dermed udtryk for en ny tids forventninger til bokvalitet i eksisterende etageejendomme. Hensigten med dette sæt supplerende anbefalinger er, at etablere grundlag for administrativ godkendelse af flere typer af altaner og tagterrasser, end det tidligere har været muligt. Endvidere er anbefalingerne udarbejdet med fokus på høj arkitektonisk kvalitet, når eksisterende bevaringsværdier erstattes med nye, varige kvaliteter. Derfor anbefaler By- og Miljøområdet, at udvalget vedtager nærværende tillæg med henblik på at understøtte en fortsat opmærksomhed på bevaringen af Frederiksbergs smukke kulturarv, når borgernes drømme om altaner skal virkeliggøres nu og fremover.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, K.
PBM/GH

Historik

By- og Miljøudvalget, 30. oktober 2017, pkt. 375:
Udvalget udsatte sagen, idet forvaltningen anmodedes om flere illustrationer.

Indstilling 30. oktober 2017, pkt. 375:

By- og Miljøområdet indstiller.
at det fremlagte forslag til et tillæg til altanmanualen vedtages.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 15. januar 2018, pkt. 7:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om en præsentation af ændringerne som følge tillægget til altanmanualen og bad om, at forvaltningen undersøgte mulighederne for høring af beboere i samme ejendom.

Indstilling 15. januar 2018, pkt. 7:

By- og Miljøområdet indstiller.
at det fremlagte forslag til et tillæg til altanmanualen vedtages.

Indstilling 22. januar 2018, pkt. 29:

By- og Miljøområdet indstiller.
at det fremlagte forslag til et tillæg til altanmanualen vedtages.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 22. januar 2018, pkt. 29:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om redegørelse for, hvilke altanprojekter, som muliggøres med det forslåede tillæg illustreret med konkrete eksempler. Udvalget anmodede desuden om en særskilt sag med redegørelse for håndtering af lysforhold.

Bilag

Altanmanual tillæg 151217

Din nye altan - fra ide til ibrugtagning

Altanmanual Tillæg Præsentation BMU 190218, rev. 02.02.18

Punkt 59: Allégade 13, Dispensation fra parkeringskrav ved indretning af selvstændig bolig på 4. etage

02.34.00-P19-815-17

Resume

I forbindelse med en verserende lovliggørelsessag om ulovlig anvendelse af Allégade 13, 4. etage, har ejer søgt retlig lovliggørelse i form af tilladelse til indretning af ny selvstændig beboelse på 4. sal. Sagen forelægges for udvalget, fordi der i den forbindelse søges dispensation fra parkeringskravet.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at der dispenseres fra parkeringskrav om 1 ny parkeringsplads på egen grund mod indbetaling til P-fonden.

Sagsfremstilling

Allégade 13 er den sidste ejendom i rækken af ejendomme, der ligger ud til det lille haveanlæg langs Allégade. Ejendommen udgør en overgang mellem lavere ejendomme længere mod syd og højere ejendomme længere mod nord. Ud over forhusets st. - 3. etage + tagetage er der sidehus og baghus. Forhuset har elevator. Ejendommen anvendes primært til erhverv, dog er der i forhusets 3. sal indrettet beboelse og 4 etage hører til 3. etage, også som beboelse. Der er ingen intern trappe mellem 3. etage og 4. etage. Ejendommen er fra opførelsen i 1942 ved servitut pålagt, at der ikke må være selvstændig beboelse i tagetagen, og at tagetagen (4. etage) kan anvendes til gæste- og pigeværelser til underliggende lejlighed. Servitutens bestemmelse vurderes at være udsprunget af en brandsikkerhedsvurdering af redningsmuligheder set i forhold til at ejendommen blev tilladt opført med ny byggeteknik i form af kun een flugtvej (betontrappe) i stedet for med 2 flugtveje (hoved- og bagtrappe af træ).

By- og Miljøområdet modtog i juli 2017 klage fra beboer i ejendommen om, at 4. etage er udlejet til selvstændig beboelse.

Udlejning af 4. etage til selvstændig beboelse er i strid med den omtalte servitut (4. februar 1942), hvoraf fremgår, at værelser i tagetagen (som er 4. etage) alene må anvendes som pige- og gæsteværelser til de underliggende lejligheder og ingensinde fremlejes til selvstændig beboelse.

By- og Miljøområdet indledte en påbudssag om lovliggørelse af det ulovlige forhold på 4. etage. Lovliggørelse kan ske enten som fysisk lovliggørelse med ophør af udlejning, eller som retlig lovliggørelse, i form af at søge tilladelse til etablering af en selvstændig bolig på 4. etage, herunder etablering af opholds- og parkeringsareal på ejendommen til den pågældende nye bolig. Såfremt der opnås retlig lovliggørelse vil der kunne ske hel eller delvis aflysning af servitutten.

By- og Miljøområdet har herefter modtaget ansøgning om retlig lovliggørelse.

Den nye lejlighed på 4. etage får et bruttoetageareal på 124 m² fordelt på 3 værelser med badeværelse samt nyindrettet køkken-alrum. Lejligheden har niveaufri adgang via eksisterende elevator. Lejligheden har tilstrækkelig loftshøjde og tilstrækkelig dagslystilgang, dog skal tagvinduer i 2 af beboelsesrummene vurderes nærmere iht. bygningsreglementets bestemmelser om udsyn og redningsåbninger og vil muligvis udmunde i krav om supplerende tagvinduer.

Den nye lejlighed på 4. etage får privat tagterrasse på 26 m² ud for stuen på 4. etage og privat tagterrasse på 65,5 m² på bygningens tag (5. etage). Opholdsarealet på 91,5 m² udgør 147% af opholdsarealkravet, der er på 62 m², svarende til på 50 % af boligbruttoetagearealet på 124 m². Der er med ansøgte opdeling derfor ikke behov for dispensation fra opholdsarealkravet. Den nuværende beboelseslejlighed på 3. etage vil efter indretning af selvstændig lejlighed på 4. etage udgøre 130 m² og fortsat have privat tagterrasse på 3. etage.

Parkeringskravet om 1 ny parkeringsplads på egen grund kan ikke opfyldes, fordi der ikke er overskydende areal på ejendommen til rådighed. Ejers søger derfor dispensation fra kravet, og har oplyst at være indforstået med indbetaling til P-fonden, hvis der opnås dispensation.

Sagen skal vurderes efter principperne for boligtilvækst, der efter udvalgsbehandling 13. juni 2016 (bilag 5) nu er indført i Kommuneplan 2017. Overordnet drejer principperne sig om "at beslutninger om mindre nybyggeri, omdannelser og konvertering skal træffes ud fra hensyn til bykvalitet. Når der skal tages stilling til boligtilvækst skal der bl.a. tages hensyn til bevaringsværdier, øget tilgængelighed og mere tidssvarende boliger.

Regelgrundlag

Lokalplan 79

BR 15 kap. 2.4.1 og 2.4.2 om hhv. "passende opholdsareal" og "tilstrækkeligt parkeringsareal" som er udmøntet i Kommuneplan 2017 i form af et opholdsarealkrav på 50 % af boligbruttoetagearealet samt et parkeringspladskrav på 1 parkeringsplads pr. bolig.

BR15 kap. 6.5.1 stk 2 om at "beboelsesrum skal forsynes med vinduer, der er anbragt så personerne i rummene kan se ud på omgivelserne."

Servitut nr. 5879 af 4/2 1942, Pkt. 4 ”at Værelserne i Tagetagen kun benyttes til Pige- og Gæsteværelser i forbindelse med de underliggende lejligheder og ingensinde fremlejes til selvstændig Beboelse.”

By- og Miljøområdet vurdering

I forhold til principperne for boligtilvækst vurderer By- og Miljøområdet, at den nye lejlighed er velindrettet og tidssvarende, også ift. tilgængelighed (elevatordgang). Ejendommen vurderes ikke at miste bevaringsværdier, idet den eneste uændring vil være et evt. krav om tilføjelse af nye tagvindue(r) mod gaden jvf. ovenfor.

Der er ikke tale om nedlæggelse af erhverv, men alene om at frigøre etagen fra den byrde, der ligger i servituten anvendelsesbegrænsning, hvis ordlyd og hensigt vurderes at være blevet utidssvarende idet nutidens byggelovgivning ikke forhindrer beboelse i tagetage i ejendomme med en betontrappe som flugtvej.

Dispensationsbehovet er begrænset til dispensation fra 1 parkeringsplads, men da ejendommen er beliggende øst for Fasanvejs-linien, hvor der er et særligt pres på parkerings- og opholdsarealer, skal der jf. principperne for boligtilvækst vises tilbageholdenhed med dispensation.

I den samlede vurdering lægger forvaltningen vægt på, at den nye bolig tilfører byen mere kvalitet i form af at den nye bolig er elevatorbetjent (tilgængelighed) og at der ikke sker forringelse af bevaringsværdier samt, at der alene er tale om dispensation fra 1 parkeringsplads.

By- og Miljøområdet anbefaler ud fra ovenstående, at sagen fremmes, og at den ansøgte dispensation fra parkeringskrav mod indbetaling til P-fonden imødekommes.

Såfremt udvalget beslutter dispensation vil forvaltningen arbejde videre hen mod at kunne udstede byggetilladelse/ibrugtagningstilladelse samt lade servitutens helt eller delvis aflyse. Såfremt dispensation ikke opnås vil ejer istedet skulle ophøre udlejning til selvstændig beboelse (fysisk lovliggørelse). Efterleves et påbud ikke vil forvaltningen foretage politianmeldelse.

Økonomi

Ejer skal indbetale 262.020 kr. til P-fonden efter gældende takstblad.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/LR

Historik

Udvalgsbeslutning af 13. juni 2016 om vedtagelse af principper for boligtilvækst er vedlagt som bilag.

Bilag

01 Eks. 4SAL - Allegade 13 V2.pdf

02 Eks. TAG - Allegade 13.pdf

03 Eks. SNIT - Allegade 13.pdf

Allegade 13 ansøgning

-fortætning på Frederiksberg BMU13 juni 2016

Punkt 60: Johnstrups Allé 1/H.C. Ørstedes Vej 48 A+B - 3 altaner mod gadeside

02.34.00-P19-1021-16

Resume

På By- og Miljøudvalgets møde den 11. januar 2016 blev det i forbindelse med orientering om et altanprojekt på Frederiksberg Allé 12-14 besluttet, at fremtidige ansøgninger om altaner mod gadeside på ejendomme i bevarende lokaplaner, samt beliggende ved hovedstrøg, fremover skulle forelægges udvalget. By- og Miljøområdet har således modtaget en ansøgning om opsætning af 3 altaner mod gadeside på Johnstrups Allé 1/H.C. Ørstedes Vej 48A+B, som er en hjørnejendom beliggende ved hovedstrøg. Ejendommen er dertil omfattet af lokalplan 32 med bevaringsbestemmelser.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at meddele principiel tilladelse til opsætning af 3 altaner mod ejendommens gadeside på betingelse af, at der i forbindelse med naboorientering ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at der meddeles principiel tilladelse til opsætning af 3 altaner mod ejendommens gadeside på betingelse af, at der i forbindelse med naboorientering ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter.

Sagsfremstilling

I forlængelse af By- og Miljøudvalgets beslutning den 21. august 2017 om at udsætte sagen, har ansøger nu fremsendt revideret fotoillustration af de ansøgte altaner samt et tilsvarende foto af ejendommen som den fremstår under eksisterende forhold.

Altanerne ønskes placeret det sted på facaden, hvor eksisterende vinduer er omgivet af de bredeste murfelter. Altanernes længde er tilpasset således, at der opnås symmetri foran den fremtidige altandør samt sikres passende respektafstand til dels ejendommens fremtrædende hjørne, samt de 2 vindueskolonner mod naboejendommen. I forbindelse med indpasning af altaner på 2. og 4. sal tænkes eksisterende buemotiver over underliggende vinduer fjernet. Som erstatning herfor udføres vinduers vandrette overkant i samme murede profil som i dag ses langs vinduers lodrette sider. Derved erstattes eksisterende facadeusmykning med et andet, velkendt motiv fra byggeperioden, og som i dette konkrete tilfælde vurderes velegnet til videreførsel af facadens særegne karakter. De vandrette gesimsbånd tænkes i videst muligt omfang bevaret, dels ved fjernelse af mindst muligt murværk for isætning af altandør, samt nænsom udskæring til altanværnet. Altanernes undersider er hver tilført 3 udsparringer, et fra ejendommens opførselsperiode udbredt greb til nedbringelse af egenvægt, hvoraf der fremkommer en diskret og klassisk ornamentik. Endelig tænkes farven på altanbundende udført som den lyse, grå tone der ses i eksisterende vinduers buefelter.

Det er By- og Miljørådets vurdering, at der med det viste projekt er tale om et nyt, selvstændigt facadefema af arkitektonisk varig kvalitet. Ansøgers forslag til efterbehandling af eksisterende facadetaljering over vinduer, samt altanernes generelle udførsel vurderes endvidere at være i overensstemmelse med anbefalinger om respekt for eksisterende facadearkitektur beskrevet i "Din nye altan - fra id til brugtagning".

Nye bilag vedlagt:

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedesvej 48 - Eksisterende forhold

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedesvej 48 - Fotoillustration revideret

Tidligere sagsfremstilling

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om opsætning af 3 altaner mod gadeside af ejendommen Johnstrups Allé 1/H.C. Ørstedes Vej 48A+B, hvor de påtænkte altaner ønskes placeret mod Johnstrups Allé. Ejendommen der ejes af andelsboligforeningen A/B Hjørnet og opført i 1897, er omfattet af lokalplan 32 med bevaringsbestemmelser samt beliggende ved et hovedstrøg. Ejendommen er dertil registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lig med høj bevaringsværdi.

De ansøgte altaner ønskes placeret symmetrisk over 1 vinduesfag på ejendommens brede murfelt ved hjørnet. Altanerne tænkes udført som rektangulære betonbunde, med afrundede hjørner som reference til eksisterende facadeusmykning over 4. sals vinduer. Betonbundens farve er ifølge ansøgers oplysninger valgt at skulle modsvare de lyse grå pudsfelter over vinduer på 1. og 3. sal, og således samtidig tilføre altanerne et let udtryk. Rækværket udføres som åbent balusterrækværk i stål, med en diskret ornamentering der tilfører altanerne et præg, som er foreneligt med bygningens stilperiode. Der har ikke tidligere været opført altaner på ejendommen.

Der er ikke afholdt naboorientering i sagen, hvorfor der umiddelbart efter udvalgets behandling vil blive afholdt naboorientering om ansøgningen. Såfremt der i forbindelse hermed fremkommer indsigelser af væsentlig karakter, vil sagen atter blive forelagt udvalget.

Sagen forelægges udvalget på baggrund af udvalgets ønske om at få forelagt ansøgninger om altaner mod gadeside på ejendomme beliggende ved hovedstrøg.

Regelgrundlag

Ejendommen er omfattet af lokalplan 32 med bevaringsbestemmelser hvoraf det i afsnit 5.1 fremgår, at "Til udvendige bygnings sider samt tagflader må ikke anvendes materialer, som efter kommunalbestyrelsens skøn virker skæmmende. Gavle skal udføres af mursten".

Ejendommen er i Kommuneplan 2017 udpeget som bevaringsværdig. Ejendommen er registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lig med høj bevaringsværdi.

En godkendelse af det ansøgte forudsætter dispensation efter planloven §19 og § 20.

Frederiksberg Kommunes vejledende anbefalinger om altaner i "Din nye altan - fra ide til ibrugtagning" afsnit 2.1.1 side 21-23 er anvendt som vurderingsgrundlag for ansøgningen.

I henhold til Bygningsreglementet 2015 afsnit 2.3.1 stk. 3 skal der "under hensyn til ejendommens benyttelse sikres tilfredsstillende lysforhold for ejendommens bebyggelse og nabobebyggelse samt sikres mod væsentlige indbliksgener i forhold til anden bebyggelse på samme grund og på nabogrunde".

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at de ansøgte altaner er indpasset i overensstemmelse med og i respekt for ejendommens eksisterende facadekarakter. De relativt store altaner er placeret på brede murfelter, der skaber behørig respektafstand til bygningshjørnet samt øvrige facadeåbninger. Detaljeringen er udført afbalanceret, med diskrete referencer til eksisterende facadeornamentik, dertil er eksisterende gesimsbånd og dermed facademur, alene fjernet i det omfang som kræves for montering af 1-fags altandør. Således ses den eksisterende facadearkitektur i videst muligt omfang bevaret. Der vurderes ikke at være væsentlig forringelse af dagslysforhold forbundet med de ansøgte altaner, ej heller vurderes de at medføre indbliksgener til naboejendomme af væsentlig karakter.

De ansøgte altaners antal, placering, størrelse og udformning vurderes at være foreneligt med de arkitektoniske hensyn beskrevet i "Din nye altan - fra ide til ibrugtagning" afsnit 2.1.1 side 21-23. Det vurderes endvidere, at det ansøgte vil tilføre den bevaringsværdige ejendom et nyt og karakterfuldt præg, hvorved der opstår en ny facademæssig helhed af høj arkitektonisk kvalitet for eftertiden. Det anbefales derfor, at der meddeles principiel tilladelse til opsætning af 3 altaner mod ejendommens gadeside på betingelse af, at der i forbindelse med naboorientering ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Historik

By- og Miljøudvalget, 21. august 2017, pkt. 279:
By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling 21. august 2017, pkt. 279:

By- og Miljøområdet indstiller,
at der meddeles principiel tilladelse til opsætning af 3 altaner mod ejendommens gadeside på betingelse af, at der i forbindelse med naboorientering ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter.

Bilag

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvej 48 - Plantegning

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvvej 48 - Facadetegning

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvvej 48 - Oversigtskort

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvvej 48 - Fotoillustration

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvvej 48 - Fotoillustration revideret

Johnstrups Allé 1 / H.C. Ørstedsvvej 48 - Eksisterende forhold

Punkt 61: Valg af medlemmer til facadeudvalget

02.00.00-P00-1-18

Resume

Frederiksberg Kommunes facadeudvalg har siden 1999 arbejdet med at fremme udbredelsen af smukke facader. Det nyeste tiltag er en facadepræmiering som skal afholdes hvert andet år i lige år, med facadeudvalget som dommerkomité og den allerførste blev afholdt i 2016/17. I år skal der afholdes facadepræmiering igen, men inden arbejdet kan gå igang, skal der udpeges to medlemmer af det nye By- og Miljøudvalg til facadeudvalget.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at melde Jan E. Jørgensen og Thyge Enevoldsen som medlemmer af facadeudvalget. Udvalget godkendte desuden, at Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg får sæde i udvalget.

Indstilling

By-og Miljøområdet indstiller, at der vælges to medlemmer fra By- og Miljøudvalget til facadeudvalget.

Sagsfremstilling

På foranledning af foreningen Hovedstadens Forskønnelses projekt ”En smukkere Gammel Kongevej” gøkenkte kommunalbestyrelsen i 1999, at der nedsættes en rådgivende arbejdsgruppe, der skulle beskæftige sig med butiksfacader i Frederiksborg Kommune med det formål:

- at redegøre for de gældende regler og sanktionsmuligheder vedr. udformningen af butiksfacader,
- at fremsætte forslag til retningslinjer for udformning af butiksfacader,
- at fremsætte forslag til, hvorledes udbredelsen af smukke facader kan fremmes (information, løbende opmærksomhed via pressen, præmieringsordninger etc.).

Med udarbejdelsen af den første Skilte- og Facademanualen i 2003 var de 2 første punkter i det oprindelige kommissorium opfyldt.

I 2011 vedtog By- og Miljøudvalget en revision af facadeudvalgets kommissorium med følgende ordlyd:

- at der etableres en præmieringsordning for smukke og veludførte bygnings- og butiksfacader således, at kommissoriet for det fremtidige Facadeudvalg alene udgøres af punkt 3 i det oprindelige: at fremsætte forslag til, hvorledes udbredelsen af smukke facader kan fremmes (information, løbende opmærksomhed via pressen, præmieringsordninger etc.). Desuden vil udvalget løbende drøfte Skilte- og Facademanualen samt eventuelle revisioner af denne.

Herefter fulgte en revision af Skilte- og Facademanualen i 2013 og en vellykket første facadepræmiering i 2016 (med uddeling af præmier i begyndelsen af 2017).

Facadeudvalget har haft skiftende konstellationer i løbet af årene, men senest har det bestået af repræsentanter fra:

- Frederiksberg Handelsforening (1)
- Frederiksbergske grundejerforeninger (1)
- Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse (1)
- Frederiksberg Kommune (4) - Borgmesteren, to medlemmer af By- og Miljøudvalget og Stadsarkitekten.

Snart går arbejdet med facadepræmiering 2018 igang, men forud for det, skal der udpeges to medlemmer af By- og Miljøudvalget til facadeudvalget. I den sidste periode var Jan E. Jørgensen og Thyge Enevoldsen udpeget.

Facadeudvalget vil blive indkaldt til møde umiddelbart før sommerferien, for at udvælge vinderne af årets facadepræmiering.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/EFW

Bilag

Indstilling om facadeudvalget - By- og Miljøudvalget 30. maj 2011

Artikel i Lokalavisen om facadepræmieringen

Punkt 62: Skybrudsprojekt på Peter Bangs Vej - valg af tværprofil

05.01.15-P20-1-16

Resume

Peter Bangs Vej skal i perioden 2018-2022 begrønnes og omdannes til forsinkelses- og skybrudsvej. Der er afsat 5,5 mio. kr. i budget 2017-18 til begrønning af Peter Bangs Vej og ca. 62 mio. kr. til skybrudsprojektet i perioden 2018-2022. Der er udarbejdet fire tværprofilforslag, som alle i større eller mindre grad kan imødekomme ønsket om et grønnere vejprofil og skybrudssikring, med varierende konsekvenser for trafikafvikling og trafikikkerhed, parkering og anlægsøkonomi.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog tværprofil C, alternativt tværprofil D som udgangspunkt for detailprojektering af begrønnings- og skybrudsprojektet på Peter Bangs Vej, idet udvalget understregede, at antallet af bilparkeringspladser skal opretholdes mest muligt.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at By- og Miljøudvalget beslutter, hvilket tværprofil der skal danne grundlag for detailprojektering af skybrudsprojektet på Peter Bangs Vej.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen vedtog den 9. november 2015, at der skulle arbejdes videre med muligheden for begrønning af Peter Bangs Vej. Der blev i budget 2017 afsat i alt 5,5 mio. kr. i 2017-2018 til begrønning af Peter Bangs Vej. Herudover skal Peter Bangs Vej i perioden 2018-2022 omdannes til forsinkelses- og skybrudsvej, hvor den vestligste del af vejen skal fungere som skybrudsvej og lede vand ud til Grøndalsparken. Det er forventningen, at etape 1 af skybrudsprojektet, som omfatter strækningen mellem Lindevangs Allé og Dalgas Boulevard, igangsættes i efteråret 2018. By- og Miljøudvalget godkendte på mødet den 8. maj 2017 en anlægsbevilling på 1,5 mio. kr. til skitseprojektering for det samlede skybruds- og begrønningsprojekt, samt til detailprojektering af første etape af projektet. Der resterer 4 mio. kr. i budget 2018 til begrønning af Peter Bangs Vej og ca. 62 mio. kr. til skybrudsprojektet i perioden 2018-2022, jævnfør godkendelse af projektpakken 2017-2020 på By og Miljøudvalget den 27 marts 2017.

For at optimere synergieffekten ved at kombinere investeringer af begrønnings- og skybrudsprojekt er der udarbejdet et samlet projektforslag, hvor der både er indtænkt skybrudssikring og en styrket grøn profil på Peter Bangs Vej. Der er udarbejdet fire tværprofil-forslag, A-B-C-D, som alle i større eller mindre grad kan imødekomme ønsket om et grønnere vejprofil og skybrudssikring. Der er endvidere varierende konsekvenser ved de forskellige tværprofilforslag, i relation til trafikafvikling, trafikikkerhed, parkering og anlægsøkonomi.

Tværprofilforslagene udgør en principiel ramme for, hvordan der arbejdes videre med den detaljerede udmøntning af intentionerne om at skybrudssikre og begrønne Peter Bangs Vej. Det vil sige, at de nærmere detaljer for parkering, placering af træer og byrumsinventar, samt anlægsøkonomien, fastlægges i den efterfølgende detailprojektering.

A: Midterrabat med beplantning

Tværprofilets hovedgreb er et markant grønt strøg i vejmidten. Dette vil give vejen en synlig grøn profil, men byrumskvaliteterne er begrænsede, idet de grønne elementer er isoleret fra publikumszonerne. En midterrabat vil give en forbedret trafikikkerhed for de bløde trafikanter, da de kan krydse vejen i to tempi. Det vil dog medføre en øget trafikbelastning på Peter Bangs Vej og sidevejene, da det som udgangspunkt kun er muligt at svinge ind/ud til højre på de vigepligtsregulerede sideveje. Dette kan imødekommes ved at bryde midterrabatten op ved sidevejene, men det vil til gengæld give et meget afbrudt tracé, tilsvarende Finsensvej.

Set i forhold til vejens funktion som forsinkelsesvej, vil anlæg af en midterrabat ikke være hensigtsmæssig, da der ligger en stor kloakledning i midten af vejen. Det betyder, at regnvandsmagasinerne til forsinkelse af skybrudsvand ikke kan placeres under midterrabatten. Desuden vil det mindre forurenede regnvand fra fortove, cykelsti og evt. tagvand ikke kunne føres ind i midterrabatten uden opblanding med vejvand. Midterrabatten vil hermed ikke blive en del af det hydrauliske system og vil dermed ikke kunne medfinansieres af takstmidler, hvilket betyder at hele udgiften til anlægget skal finansieres af kommunen (skattefinansierede midler). Herudover ligger der gamle sporvejsskinner i vejmidten ud til Sløjfen. Det vil øge anlægsudgifterne betragteligt, hvis de skal brydes op.

Driftsmæssigt kan midterrabatter være en udfordring, da det er nødvendigt at afspærre minimum en vejbane for at kunne pleje og vedligeholde beplantningen og renholde. Dette fordyrer driften i form af opsætning af afmærkning, ligesom det

vil have trafikale konsekvenser, når vejen afspærres i forbindelse med driften. Det vil være konsekvensen i dette tilfælde, da der på Peter Bangs Vej kun er én kørebane i hver retning.

B: Beplantning i nordsiden

Tværsprofilens hovedgreb er et markant grønt tracé i den nordlige side af vejen. Vejens grønne profil vil kun blive delvis styrket, da det grønne element alene er placeret vejens nordside. Tværsprofilen vil give et mere utraditionelt udtryk, hvor det grønne tracé i nordsiden giver sammenhængende byrumskvaliteter, idet det er placeret i solsiden og kan anvendes til byrumsfunktioner, såsom ophold og cykelparkering. Det grønne tracés placering kan give problemer i forhold til nedgravning af regnvandsmagasin, da der ligger mange ledninger i fortovet, bl.a. gas- og vandledninger. Løsningen er ikke optimal skybrudsmæssigt, da regnvand fra fortov, cykelsti og evt. tagvand i sydsiden skal føres i ledninger på tværs af vejen for at blive ledt ind i plantebedet. Det ændrede tværsprofil vil ikke have nogle konsekvenser for trafikafviklingen. Der skal dog foretages mindre justeringer af lyskrydsene på Peter Bangs Vej.

C: Beplantning i begge sider - bred

Tværsprofilen giver et mere traditionelt udtryk og er en videreføring af de nuværende forhold, dog med den forskel, at der etableres store grønne plantebede i begge vejsider. Hermed får vejen en markant grøn profil i hele vejens bredde med særligt gode vækstbetingelser for træerne, men byrumskvaliteterne er begrænsede, idet de grønne elementer er placeret imellem cykelsti og parkeringsbane. Det er et muligt alternativ at placere plantebedet imellem fortov og cykelsti, men de byrumsmæssige fordele herved skal afvejes i forhold til, at det vil forbedre trafikikkerheden for cyklisterne med hensyn til åbning af bildøre og minimere anlægsudgifterne, ved at placere plantebedet imellem cykelsti og parkeringsbane, da der med denne løsning kun skal sættes én række kantsten.

Den dobbeltsidede regnbedsløsning giver optimale forhold for at aflede regnvand fra fortov, cykelsti og evt. tagvand.

Løsningen vil ikke have trafikale konsekvenser, da det er en videreførelse af de nuværende forhold. Rådgiveren vurderer dog, at det vil være nødvendigt at nedlægge et antal parkeringspladser, der på dette stade er vurderet til 35 ud af de eksisterende 250 parkeringspladser, da der etableres store plantebede for at give bedre vækstbetingelser for træerne og herved styrke vejens grønne profil. Det forventes, at dette foreløbige antal kan nedbringes i detailprojekteringen, bl.a. ved optimering af parkeringsbanerne og omlægning af busstoppesteder til fremskudte stoppesteder. Sidstnævnte vil tilmed forbedre trafikikkerheden og fremkommeligheden for cyklister og buspassagerer.

D: Beplantning i begge sider - smal

Dette tværsprofil er i princippet magen til det i løsningsforslag C, dog med den forskel, at de åbne plantebede er reduceret i bredden for med sikkerhed at undgå at nedlægge parkeringspladser. Dette reducerer dog træernes vækstbetingelser og dermed vejens grønne profil.

By- og Miljørådets vurdering:

Det er forvaltningens vurdering, at tværsprofilforslag A vil give Peter Bangs Vej en markant grøn profil, men det giver en dårlig skybrudsløsning og hermed en stor økonomisk risiko ved at gennemføre projektet med dette tværsprofil. Tværsprofilforslag B giver vejen en markant grøn profil og mulighed for at skabe et sammenhængende byrum, men skybrudsløsningen er ikke optimal og medfører en økonomisk usikkerhed i anlægsøkonomien. Tværsprofilforslag C imødekommer bedst projektets hovedformål med at gøre vejen og recipientområder mere robust overfor skybrud og give Peter Bangs Vej en grønnere profil. Endvidere er tværsprofilforslag C på nuværende tidspunkt vurderet til at have den laveste anlægsøkonomi af de fire tværsprofilforslag. Tværsprofilforslag D har stort set samme fordele som tværsprofilforslag C, men den grønne profil er reduceret og det er dyrere at anlægge vejen med dette tværsprofil.

Anlægsoverslagene ligger på nuværende tidspunkt over budgettet, men dette er behæftet med en stor usikkerhed på grund af det tidlige stadie i projekteringen. Det er normal praksis, at man på et tidligt stadie i projekteringen, hvor flere forhold er ukendte, er nødt til at indregne relativt store beløb til dækning af uforudsete udgifter. Størrelsen heraf vil ofte være nedgående, når de ukendte forhold bliver afdækket nærmere ved detailprojekteringen. Omkostningerne til detailprojektering vil i et projekt som dette være betydelige, hvorfor det ikke anbefales, at der udarbejdes detailprojekter for samtlige tværsprofilforslag, men alene det ene forslag, som udvalget beslutter at der skal arbejdes videre med. Det er derfor vigtigt, at der træffes en principbeslutning om vejens fremtidige tværsprofil, så de fysiske og økonomiske rammer for projektet kan konkretiseres yderligere og der hermed kan besluttes en detaljeret plan for begrønning og skybrudssikring af Peter Bangs Vej.

Det vil være optimalt at gennemføre en eventuel borgerhøring i forbindelse med godkendelsen af detailprojektet for etape 1 af skybrudsprojektet.

Økonomi

På nuværende tidlige tidspunkt i projekteringen er anlægsoverslagene for alle tværsprofilforslag vurderet over budgettet (ca. 40-60%, se bilag). Anlægsøkonomien vil blive kvalificeret og optimeret yderligere i detailprojekteringen. Der vil

derfor i forbindelse med godkendelsen af detailprojektet for etape 1 af skybrudsprojektet blive fremlagt et detaljeret projektforslag, der er tilpasset det afsatte anlægsbudget, inkl. en oversigt over tiltag, som ligger udover den økonomiske ramme for projektet. Dette kan dog ikke lade sig gøre for tværprofilforslag A, da anlægsøkonomien er særlig udfordret pga. at midterrabatten ikke kan indgå i det hydrauliske system og således ikke vil kunne være omfattet af medfinansieringsordningen for klimatilpasningsprojekter og dermed delvist takstfinansieres.

Det nuværende budget for begrønnings- og skybrudsprojektet er ca. 67,5 mio.kr, hvoraf de takstfinansierede midler udgør 43,5 mio.kr. og de skattefinansierede midler udgør 24 mio.kr.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget,
JBS/CGM

Bilag

Skybrudsprojekt på Peter Bangs Vej - tværprofilforslag